

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Številka 41
Leto VII
Posamezna številka po 2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta 29/I. Rokopisi se ne vračajo. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Ljubljana, 17. oktobra 1935

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2½ dolarja. — Za odgovore je priložiti znamko.

Keivo smo se razumeli

Naši bralci se gotovo še spominjajo, da smo v predzadnji številki na tem mestu priobčili članek pod naslovom »Da bodo polja spet posejana z makom vaših rdečih lic...«. Članek je napisala »Eva«. V zadnji številki smo priobčili drugi članek pod naslovom »Še beseda, dve o Kranju«; ta članek sem napisal jaz kot odgovor na »Evinega«.

Te dni smo dobili drugo »Evine« pismo, deloma namenjeno nam, deloma našim bralcem. Naj tisti del, ki je namenjen široki javnosti, priobčimo:

Cenj. g. urednik!

Globoko me je zadel Vaš današnji uvodnik in hudo mi je. Moj dopis je bil predobro premišljen, da bi zaslužila tak odgovor. Vidim, da me v mnogem niste razumeli. Krivda je v tem, da sem sploh kaj napisala, saj me ženske brez šol in boljše izobrazbe ne znajo rabiti besed in izrazov, kakor mnoge izobraženke. Mislim sem dobro, a napisala slabo, še slabše me je pa ožigosala kritika. Sedaj vem, da ne smem ničesar več napisati, če nočem, da me ne bodo sovražili vsi čitatelji.

Sama sem hči kmetskega očeta, ki je postal delavec; sama, čeprav izučena obrtni, sem več let delala v tovarni. Stroji so mi vtisnili pečat, ki mi bo v breme, dokler bom živa; a vi mi očitajte pristranost? Včasih me silil notranja potreba, da pišem, manjka mi besed, izrazov, zato sem doslej pisala stvari, pisma nikomur naslovljena, to mi je bilo časih uteha in mi bo zopet odslej.

Vse one, ki sem jim naredila krivico, pa prosim, naj »gospodični Evi« oprostite.

Pozdravlja vas

Eva.

To pismo me je hudo užalo, ker čutim, kako globoko je moj odgovor zadel našo »Evo«. In vendar je bil moj namen samo ta, da popravim slabi vtis, ki ga je njevo pismo, čeprav nehoti, napravilo na mnoge naše bralce. Zato sem hotel pojasniti prave razmere, ki vladajo med delavstvom, ki se vozi v tovarne na delo in v dela domov. Niti v sanjah pa nisem imel namena napadati gospodično »Evo«.

Globoko sem prepričan, da gđ. »Eva« v svojem prvem pismu ni imela namena žaliti delavcev, toda vtis je bil le tak. Njen dopis je imel polno lepega in toplega ter je dokaz njene duševne in srčne kulture. Toda imel je tudi svoje napake, zaradi katerih so ga mnogi naši mali ljudje utegnili krivo razumeti.

Po gornjem toli iskrenem pismu mi je še posebno žal, da si je gđ. »Eva« vzela moj odgovor preveč k srcu. Upam pa, da bodo i ona i naši bralci razumeli, da mi vsi hočemo le dobro in da so nam pri srcu le plemeniti cilji. Od časa do časa pride sicer do kakšnega nesoglasja, čeprav se drugače dobro razumemo, čeprav mi vsi pišemo in mislimo in čutimo za isto stvar — za malega, le preveč nezaslišane delovnega človeka.

Samo velikim in pravičnim ljudem je dano, da iskreno priznajo svoje napake, tudi nenameravane, in prosijo oprostila, če je koga zbolelo. To lepo črto v svojem značaju ima tudi naša »Eva«.

Upam, da bo tudi v bodoče sodelovala z nami in da nam bo od časa do časa napisala kakšen članek za naš list in da ne bo odložila svojega peresa, s katerim bi lahko celo mnogo bolj šolano mestno gospodično spravila v zadrego. Upati se drznem celo, da bo ona, hči kmetskega očeta, ki je tudi sama delala v tovarni, znala še mnogo lepega napisati za nas vse.

A zdaj, ko smo se sporazumeli, kvišku glavo!
Haka.

Danes naš novi roman

„Njena velika ljubezen“

začetek na 7. strani

V senci prevelike slave

Dvojniki znamenitih ljudi niso zavidanja vredni

L. I. London, oktobra

»Mi vsi smo zgolj sužnji svoje lastne popularnosti«, je nekoč tožil svetovno znan filmski igralec, siromak, ki se ni mogel ubraniti milijonov in milijonov žensk, zaljubljenih vanj.

In res je poleg velike množice tistih, ki se tako radi solnčijo v slavi svojega velikega imena, tudi mnogo ljudi, ki se ničesar bolj ne boje kakor oboževanja in proslavljanja. O Greti Garbo pripovedujejo, da ima dvojnico, ki jo mora zastopati pri teh ali onih neprijetnih priložnostih — kakor na primer pri krstnih predstavah, banketih, slavnostnih sprejemih itd. Vsak filmski režiser pozna takšne dvojnike znamenitih igralcev; dostikrat so svojim vzornikom podobni ko jajce jajcu in so plačani za to, da nosijo v vratolomnih prizorih svojo glavo napredaj namestu priljubljenega zvezdnika. Časih se pa zgodi, da si najgenialnejši med vsemi režiserji — naključje — privoščijo drobno šalo: poišče si živo podobo te ali one velike osebnosti in ji da okusiti vse radosti, pa tudi vso slabo stran takšne slave.

Dvojniki waleškega princa

Skoraj ne bi bilo naravno, če ne bi tudi waleški princ, za nedosegljivi ideal tolikih mladih mož, imel cele trope dvojnikov. In res je skoraj pol tuceta ljudi na svetu, ki so presenetljivo podobni angleškemu prestolonasledniku.

Njegov najpopolnejši dvojniki, pravi waleški princ številka dve, živi v Parizu. Mož je trgovski zastopnik in si na svojo podobnost s slavnim vzornikom nič malo ne domišlja. Vselej, kadar potuje waleški princ po Francoskem, doživlja njegov dvojniki velike dni. Povsod, kjer se prikaže, ga imajo za pravega princa, ki potuje inkognito. Hudo mu je le to, da mu ta poklic toliko ne nese, da bi lahko tudi po elegantnosti in po izbiri garderobe tekmoval z naslednikom angleškega prestola. Drugače ga pa zna posnemati celo v hoji, v načinu, kako glavo drži, in glasu — tako natanko, da celo najboljše poznavalce ljudi, hotelske vratarje, potegne za nos.

Waleški princ ni nič kaj navdušen, da ima takšnega dvojnika; boji se namreč, da mu ne bi njegova »senca« kdaj zagodila kakšne neumnosti, ki bi jo ljudje potem njemu podteknili.

Kralj in admiral

Pred kratkim umrlj angleški admiral sir Charles Madden se je za svojo popularnost imel ne najmanj zahvaliti presenetljivi podobnosti s kraljem Jurijem V. To ga je pa tudi večkrat spravilo v kočljiv položaj.

Nekega dne je stopal v admiralški uniformi po londonskih ulicah, ko je mahoma nastala gneča okoli njega. Kakor bi trenil, se je bil raznesel glas, da je sam kralj prišel v mesto. Nekaj navdušen pasant je začel na ves glas vzklikati: »Živel kralj!« in že se je okoli admiralja zgrnila velikanska množica ljudi, mu viharno vzklikala in ga navdušeno pozdravljala. Zaman se je admiral otepal ovacij svojih zvestih »podanikov«; otresele se jih je šele tedaj, ko se je zatekel v najbližnji hotel. A tudi to mu ni dosti pomagalo. Ljudje so še ure in ure stali in čakali pred hotelom in viharno zahtevali, da se jim kralj pokaže...

Ko so Juriju V. pravili o tem pripetljaju, se je od srca nasmejajal.

Napačni H. G. Wells

Zabavna istorija se je pripetila pred nekaj meseci tudi v Washingtonu. V enem izmed najbolj znanih hotelov se je nastanil neki gospod, ki se je vpisal v hotelsko knjigo kot H. G. Wells. Ameriški poročevalci imajo na slavnega angleškega pisatelja posebno piko in porabijo vsako priložnost, da ga intervjujajo. Toda to pot so mu v njegovo prijetno presenečenje dali mir. Mister Wells ni vedel, ali je morda prišel pri Američanih v nemilost, ali pa hočejo biti to pot posebno obzirni z njim.

Tem večje je bilo zato veselje nekega H. G. Wellsa iz Massachusettsa, ki je imel doma skromno trgovinico in si je hotel vendar že ogledati slavni Washington od bližje. Slačajno se je ustavljal v istem hotelu, kjer je imel tudi angleški pesnik navado stanovati. Mister Wells iz Massachusettsa ni razumel, kako da ga vsako jutro kličejo uredništva velikih dnevnikov, da bi jim povedal, kaj misli o vseh mogočih vprašanjih. Najodličnejše washingtonske družine so ga kar obsipale z vabilii in mistru Wellsu ni bilo treba niti centa šteti za kosila in večerje, ker si jih je lahko kar izbiral pri imenitnikih. Pozornost prestolnicčanov ga ni bila nič manj presunila kakor spoznanje, da prerok res v svoji domovini nič ne velja; moral je priti šele v Washington, da so ga spoznali po njegovi pravi vrednosti in tako tudi z njim ravnali!

Cez nekaj dni se je sicer pomota razjasnila in mister H. G. Wells iz

Waleški princ

mel, kako da ga vsako jutro kličejo uredništva velikih dnevnikov, da bi jim povedal, kaj misli o vseh mogočih vprašanjih. Najodličnejše washingtonske družine so ga kar obsipale z vabilii in mistru Wellsu ni bilo treba niti centa šteti za kosila in večerje, ker si jih je lahko kar izbiral pri imenitnikih. Pozornost prestolnicčanov ga ni bila nič manj presunila kakor spoznanje, da prerok res v svoji domovini nič ne velja; moral je priti šele v Washington, da so ga spoznali po njegovi pravi vrednosti in tako tudi z njim ravnali!

Cez nekaj dni se je sicer pomota razjasnila in mister H. G. Wells iz

General Kondilis,

zmagovalec letošnje pomladne revolucije na Grškem, je sestavil novo vlado in proglasil Grčijo za monarhijo.

Massachussetsa se je od tisti dob čutil zelo užaljenega in prezrtega. Postal je mahoma sit Washingtona in se je spet vrnil v svoj domači kraj.

Fordov ugrabljeni dvojniki

Kajpada ima tudi avtomobilski kralj Henry Ford svojega dvojnika. Toda vrlj mož je na žalost doslej spoznal le senčne strani te slave. Kadarkoli se pokaže v javnosti, se takoj zgrnejo okoli njega ljudje, ki ga prosijo te ali one usluge. Njegovo zatrdjevanje, da je navaden uradnik, nič ne zaleže. Mož je slavnemu Henryju tako podoben, da mu ljudje sploh ne verjamejo in mu očitaajo, da je stiskač.

Pravi Ford se mu pa na tistem smeje. Nekoč mu je dvojniki poslal pretresljivo pismo in mu v njem popisal vse muke in težave, ki jih mora prestati zaradi svojega dvojnika. Mister Ford mu je odgovoril, da mu to nič mar ne gre; prav mu je, naj tudi on kot navaden smrtnik spozna, kakšne nevedčnosti ima milijonar...

Zadeva bi se bila skoraj tragično končala. Lepega dne so namreč dozdevnega Forda ugrabili razbojniki, mencec da si bodo izsilili od milijonarja visoko odkupnino. Videc da so se prevarali, so iz jeze in razočaranja vrgli krivega Forda iz drvečega avtomobila. Sele tedaj je šla stvar najbogatejšemu Američanu malo do živega; poslal je svojemu nesrečnemu dvojniki za prestani strah lepo darilo.

Dobro jim jo je zagodel

Razsodišče, ki ne loči zmazka od umetnine

L. I. Oslo, oktobra

Znani slikar Finne Grön jo je norveškemu državnemu umetnostnemu razsodišču tako zagodel, da se menda ne bo izlepa opomoglo od blamaže. Po vsem Norveškem zadnje dni sploh ne govore o drugem kakor o Grönu in o njegovi potegavščini.

Finne Grön je poslal za letošnjo jesensko slikarsko razstavo več svojih del, toda odgovorili so mu, da kakovost ne ustreza. Tedaj je užaljeni umetnik šel, napravil po razglednicah dve sliki in ju poslal razsodišču pod drugim imenom; o slikah se je sam izrazil, da sta zmazka. A glej: obe sliki je razsodišče sprejelo, še celo na vidnih mestih ju je razobesilo. A najlepše šele pride: oba »zamazka« sta šla v denar!

Največji norveški časnik »Aftenposten« je priobčil fotografijo, kjer vidiš predsednika razsodišča, profesorja Haldana Ströma, kako razkazuje enega teh zmazkov kralju — pod sliko pa priobčuje Grönovo izjavo:

»Napravil sem stvar samo zato, da pokažem, kako razsodišče podpira diletantstvo in lažno umetnost v škodo prave umetnine.«

Podobno potegavščino je moralo razsodišče že lani vtekniti v žep. Takrat so se razsodniki zagovarjali, da je bil poslani zmazek z umetniškega stališča... prav dober.

Če bi malo iskali, bi najbrže takšna »razsodišča« našli tudi drugod — samo tistega manjka, ki bi jim jo tako temeljito zagodel kakor Grön...

Dva Edisonova izreka

K. P. Newyork, oktobra

Te dni minejo štiri leta, kar je umrl največji izumitelj vseh časov, Thomas Alva Edison. O njem govore, da je pri neki priložnosti izjavil:

»Če hočeš v življenju uspeti, delaj in ne glej na uro.«

Zlat izrek... samo malo ljudi se po njem ravna — tisti pač, ki so uspeli, in oni, ki še bodo.

Edison je umrl 18. oktobra 1931, na obletnico izuma električne žarnice. Pravijo, da je malo pred smrtjo dejal:

»Če je katero življenje na onem svetu, all right. Če ga ni, tudi all right. Jaz sem živel...«

P. Lamure.

Mali oglasi

dostopni vsakomur!

Uprava »Družinskega tednika« je sklenila, da napravi male oglase dostopne vsakomur. Zato smo s 1. oktobrom t. l. znižali tarifo našega malega oglasa in jo prilagodili današnjemu času.

Od danes dalje računamo:

ČE ISČETE ALI PONUJATE SLUŽBO: 25 par za besedo — najmanj 10 besed. Našim naročnikom, ki iščejo ali ponujajo službo, ne računamo za te oglase nič, ako ne presegajo 20 besed. Le oglasni davek morajo plačati (Din 1.50 za oglas).

DOPISOVANJE IN ZENITVE: po 25 par za besedo — najmanj 10 besed.

ČE KAJ KUPUJETE ALI PRODAJATE (privatnik): 25 par za besedo — najmanj 10 besed.

ZA TRGOVCE IN OBRTNIKE, kadar prodajajo svoje blago: po 50 par za besedo — najmanj 10 besed.

TRGOVSKE IN INDUSTRIJSKE OBJAVE, ki niso prodajne značaja: po Din 1.— za besedo — najmanj 10 besed.

PREKLICI: Din 1.— za besedo — najmanj 10 besed.

Za vsak mali oglas je treba plačati razen zgoraj omenjenih tarif še državni in banovinski oglasni davek v znesku Din 1.50.

Oglasi se lahko plačajo po pošto - čekovnem računu »Družinski tednik« - uprava, Ljubljana 15.393, z navadno pošto nakaznico ali pa v znakah skupaj z naročilom.

Uprava si glede na vsebino oglasov pridrži pravico, da jih sprejme ali odkloni.

Uprava

»Družinskega tednika«
Ljubljana, Tyrševa c. 29/I.

L. I. London

bo spet zasedel prestol. Doslej je živel na Angleškem v izgnanstvu.

Za bistré glave

Ali znate logično misliti? Preberite to in odgovorite!

(J. O.) V londonskem »Evening-Standardu« beremo dve detektivski uganki, kakršne so zadnje čase tudi drugod v Evropi prišle v modo:

Tatvina v hotelu

»Zakaj ste tako dolgo čakali, preden ste poklicali na pomoč?« je vprašal profesor Fordney.

»Prosim, gospod profesor!« je užaljeno odvrnila Edith Gill. »Bila sem ravno pod vročo prho in v vsem stanovanju ni bilo žive duše razen mene... Čez kakih pet minut sem zaslišala, da nekdo hodi v moji sobi. Zavpila sem in nekoliko odgrnila zaveso, tedaj sem pa videla v zrcalu svoje kopalnice, kako neki mož grabi s toaletne mižice moje prstane in biserno ovratnico. Počakala sem nekoliko, da bi odšel, ker me je bilo strah. Potlej sem se pa za silo oblekla in telefonirala.«

»Ali si pripravite navadno zelo vročo prho?« je vprašal profesor Fordney.

»Da — tako vročo, kakor jo le prenesem.«

»Ali ni med tem, ko voda teče, težko slišati glasove v sosedni sobi?«

»Ze... toda tat je prevrnil mižico.«

»All mi lahko opišete njegovo zunanost?«

»Seveda! Precej visok je bil, kakih tridesetih let in zoprna obzra. Oblečen je bil v modro obleko s mehkim klobukom — in — in v levici je imel revolver.«

»Koliko minut je minilo med tatvino in vašim telefonskim klicem?«

»Ne več ko pet.«

»In potem?«

»Potem je prihitel hotelski detektiv in mi je svetoval, naj se obrnem na policijo. O, vrnite mi moje dragulje, pomagajte mi, da jih dobim nazaj! Saj ne veste, kako dragi so mi!« Njene oči so ga mlo proslile.

»Seveda vam bom pomagal, da jih dobite nazaj, gospodična Gillova,« je odgovoril profesor Fordney, pregledovaje kopalnico. »Samo povejte mi, kam ste jih spravili. Gotovo ste jih bili dobro zavarovali; drugače pač ne bi bili vpriporili te dozdevne tatvine. Kar priznajte!«

Zakaj Fordney ni verjel njene-mu pripovedovanju?

Morilčeva smrt

Prof. Fordney se je rad ukvarjal tudi s križankami, šaradami, aritmografiji in kakor se že imenujejo vse te vrste ugank. Nekoč se je udeležil kongresa »Lige prijateljev ugank«, kar v glavo mu ni šlo, kako hitro so člani lige razvozlali še tako zapletene logogrife, anagrame itd. Zato se je lepo oddehnil, ko je videl, da je šla nevarnost mimo, to se pravi, ko je bilo ugibanja konec, ne da bi bil kdo tudi njemu zadal takole zavozlano vprašanje.

A vendar: nevarnost še ni bila docela pri kraju. Začel se je banket in ugankarji so prosili gospoda profesorja, naj bi jim spustil majhno govoranco. Le kaj naj jim pove, prebrisancem, da jim bo všeč?

Tedaj se je spomnil: saj ima baš pri ugankarjih najlepšo priložnost preizkusiti veljavo svoje najljubše teorije, da ima namreč vsak človek v možganih neko vrzel, slepoto, bi

rekli — ne glede na svoje siceršnje umske sposobnosti.

Tole je povedal profesor Fordney zbranim ugankarjem:

»Lepega solčnega popoldne sem zasledoval nekoga hudodelca. Mož je zbehal čez most, ki je držal čez široko reko. Bil je že sredi mostu,

tedaj se je pa zavihtel čez ograjo in se zagnal v reko. Ko sem prihitel, je bilo že prepozno. Most sega tamkaj 4 metre nad vodno gladino, reka je globoka 3.50 metra, mož je pa meril natanko 1.70 metra.

Ko so truplo potegnili na breg,

so ugotovili — kdo bi si bil mislil! — da morilec ni bil utonil, temveč da si je zlomil hrbtenico. In vendar se ni bil zadel ne ob most ne nikamor drugam, pa tudi ob dno reke ne.

Kako je umrl?«
(Odgovor na 3. strani.)

Ljubezen, zakon in ločitev

Veliki in majhni vzroki za razdor zakonov

Izpoved ponižanega in prezrtega

Ljubezenski roman v sodnih aktih

E. I. Dunaj, oktobra

Če bi se komu ljubilo listati po zaprašenih svežnjih sodnih spisov, bi med zapisniki in uradnimi formulirji prav gotovo našel par zanimivih rokopisov kaznjencev, ki se izpovedujejo preiskovalnemu sodniku in predsedniku sodišča. Kaznjenci hočejo sodnikom orisati svoja hudodelstva v drugi, v človeški luči. Časih so te izpovedi tako genljive, da se človeku kar mlo stori.

V zagovorniški posvetovalnici sedi odvetniku nasproti možki, ki mu bereš inteligentnost iz oči. Obtožen je, da je svojega tekmeča, ki mu je hotel zapeljati ljubljeno dekle, nevarno poškodoval. Davil ga je kakor iz uma in le malo je manjkalo, da ga ni zadel.

Odvetnik je z zanimanjem ogledoval obtoženecv nakazni obraz, kratku se je pa čudil njegovim lepim sanjavi očem.

»Gospod doktor,« je rekel obtoženec, »če bi vam hotel pripovedovati, kako težak je bil v življenju moj boj za ženske... sicer pa, preberite rajši to mojo napisano izpoved, ki sem jo poslal predsedniku sodišča!«

»Stirideset let mi je že bilo, preden sem spoznal, kaj je ljubezen. Ze v mladosti sem se zavedal, da sem prav grd. Ženske so se mi poglavo nasmihale in še slišati nisomarale o meni. Vsa ta poniževanja so mi nazadnje vzela voljo do življenja. Zmerom sem se moral zadovoljiti samo z nadomestki ljubezni, nikdar nisem okusil ljubezni same...«

Nikoli ne bom mogel pozabiti nekoga strašnega doživljanja. Nekoč sem se zmenil s prijateljem, da se dobiva v nekem baru. Prijatelj mi je nameraval predstaviti svojo zaročenko. Prišel sem pač nekoliko prezgodaj: prijateljja še ni bilo tam. Da bi si pregnal dolgčas, sem hotel malo zaplesati. Ze takoj pri vstopu me je zbledela neka plavalaska v oči. K njej sem se torej namenil, vljudno sem se ji priklonil, toda ona me je z ledeno hladnim pogledom premerila od nog do glave, potem mi je pa z gnusom obrnila hrbet. Pred nama je viselo veliko ogledalo in v njem sem videl sebe, nakazo nakazno, in njo, cvetočo plavalasko. V tistem trenutku je pristopil k meni prijatelj, ki sem ga čakal. Premislite: vitka plavalaska je bila njegova zaročenka...! Prijatelj je obrnil neprijetni dogodek na veselo plat. Na zunaj je bila stvar uglašena, toda v srcu me je grizlo ponižanje.

Pred nekaj meseci sem pa srečal neko dobro in ponižno žensko, ki

mi je postala pravi solčni žarek mojega nesrečnega življenja. Vzljubila sva se in imela sva trden namen, da se poročiva. Ana ji je bilo ime. Duševno sva se tako dobro razumela, da niti opazila ni, kako sem grd. Tistikrat, v najlepši dobi mojega življenja, je pa nenadoma stopil med naju oni nesrečnež, mož, ki je bil pri ženskah vaje samih uspehov... Temeljni najine sreče so se zamajali. Na lastne oči sem moral videti, kako je bila iz dneva v dan moja Ana vse bolj v lepotevih mrežah. Trpel sem ko ranjena žival. In v meni je zorel sklep, da moram tekmeča na kakršenkoli način odvrniti od svoje izvoljenke. Ta misel me je noč in dan zasledovala.

Nekoč sem z njim dogovoril sestanek. Prosil sem ga in rotih. On se mi je samo cinčno smejal. Tedaj se mi je iznenada zmigljalo pred očmi. Nič več ne vem, kako se je zgodilo.

Ko so naju razdvojili, sem ga bil skoraj do mrtvega zadavil. Sicer pa... vse drugo me je že preiskovalni sodnik izprašal. O tem lahko berete v aktih...«

Odveč je vsaka beseda. Le to naj še dodamo: ubožca sta se naposled vendarle dobila.

Vojna nevarnost

J. O. London, oktobra.

Pri zavarovalnici v Londonu takirajo vojno nevarnost takole:

Italija proti kateri drugi velesili 15½ proti 1 (to se pravi, plačati je treba 1 funt za zavarovanje vrednote, cenjene na 15½ funta);

Anglija proti kateri velesili 15½:1;

Francija proti kateri velesili 20:1;

Japonska proti Rusiji 20:1;

Kanada in Avstralija proti kateri drugi državi 50:1;

USA proti kateri drugi državi 100:1.

(Inter-Bourse)

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Hclandija: št. 1458-66. Ded. Dienst: Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Ameriške ločitvene komedije

Kaj se vse v Ameriki lahko zgodi

I. I. Newyork, oktobra

Amerika je dežela rekordov — tudi na polju zakonskih ločitev in razporok. Nikjer drugod ne boste srečali tako originalnih in kurioznih vzrokov za ločitev kakor v sodnih spisih ameriških sodišč. Evo vam par takih, ki se jim že na oko vidi, da so zrasle v Ameriki.

Ločitev po 5000 letih

Milijonar Oton H. Ernest se že od nekdanj zanimava za četrto dimenzijo, to je, za spiritizem, nauk o tako imenovani reinkarnaciji in astrologijo. Lepega dne je njegova žena vložila tožbo za ločitev. In glej, pri razpravi se je pokazalo, da sta zakonca že 5000 let poročena in da se že zato spodobi, da gresta narazen.

Seveda ni na svetu človeka, ki bi bil živel 5000 let. Toda s preseljevanjem duš se da tudi ta težava premagati. Mister Ernest je namreč pojasnil sodniku, da je svojo ženo spoznal že v davnem davnem starem veku; takrat je bila egiptska princesa z blago donečim imenom Amneris. Njun prvi ljubezenski sestanek se je vršil v senci piramid. Na žalost je pa strogi faraon lepega dne prišel prepovedati ljubezni na sled in je dal svojo hčer in njenega ljubimca kratkomalo vreči v okove.

Kajpada se je princesi in njene-mu zaročencu posrečilo zbežati — drugače pač ne bi imela prilike za ločitev. Skrivaj sta se poročila in nato zbežala pred jezo kraljevskega očeta v puščavo. Tam so ju pa na žalost raztrgale divje zveri... Nekaj tisočletij sta se duši mladega Egiptčana in še mlajše princese preseljevali iz telesa v telo, dokler nista naposled smuknili v misra Ernesta in njegovo poznejšo ženo. Tako je 5000 letni zakonec lepega dne spoznal v Saint-Louisu svojo ljubljeno Amneris in si jo v drugo izbral za ženo.

Nekdanja egiptska princesa je popolnoma potrdila to možovo pripovedovanje, a vzlic temu je zahtevala ločitev, češ da jo je »neznani« možiček nekajkrat prav nečestno pretepel. (Najbrže so se v njem prebudile stare egiptovske manire. Op. ured.) Sodišče je njeni tožbi ugodilo in obsodilo Mr. Ernesta na vzdrževalnino — kajpada ne v staroegiptski valuti, temveč v zvencih ameriških dolarjih.

3 žene mistra Whitea

Mary White iz Čikaga je imela dovolj vzrokov, da se je pritoževala nad svojim možem. Niti dva dni v tednu ga ni bilo doma; venomer je potoval v Newyork in Cleveland. Svoji ženi se je izgovarjal, da mora po kupčiji: Toda Mary

je na lastni koži — to se pravi, pri toaletah — občutila, da moževi dohodki vzlic tolikšni podjetnosti ne samo ne naraščajo, temveč celo padajo od tedna do tedna in da dobi za gospodinjstvo vse manj in manj denarja.

Tedaj si je sklenila najeti detektiva, da bo njenega moža skrivaj opazoval. In glej: iznajdljivi Sherlock Holmes je dognal, da se Mr. White ustavlja v Clevelandu in Newyorku pri mladih in zalih ženah in dekletih.

Od tega spoznanja pa do tožbe za ločitev zakona je bil le en korak. A glej: pri razpravi je Mr. White izpovedal, da sta Clevelandčanka in Newyorčanka, ki je hodil k njima »v vas«, prav tako njegovi ženi kakor čikaška Mary. Po prvi poroki je bil namreč prestopilo v mohamedansko vero, a vernim pripadnikom turškega preroka gre pravica do štirih žena.

Sodišče pa ni bilo teh nazorov in je moža poučilo, da ameriški zakoni niso v skladu z Mohamedovimi nauki. A ne samo to: državni tožilec je Mr. Whitea obtožil še bigamije, to se pravi v tem primeru, troženstva.

Kako dolgo trajajo nesrečni zakoni?

Najnavarnejše leto v zakonu. — Velemesto grobokop zakonske sreče

B. I. Dunaj, oktobra.

Kako dolgo trajajo nesrečni zakoni? Kdo bi na to vprašanje najbolje odgovoril: zdravnik, psiholog ali sodnik?

Najbolje odgovarja statistika. Avstrijsko pravosodno ministrstvo je skupaj s statističnim uradom pravkar izdalo brošuro s statističnimi podatki in vsemi okoliščinami, ki so vplivale na ločitve. Podatki so zbrani za leto 1933. In obsegajo seveda samo Avstrijo, vzlic temu so pa poučni tudi za druge države.

Mnogo strokovnjakov trdi, da je sedmo leto zakona najusodnejše za nadaljnji obstoj srečnega sožitja med zakoncem. Statistika pravi, da to ni res. Zakaj največ ločitev je bilo leta 1933. pri zakonih, ki so trajali dve do pet let: takih parov je šlo 2069 narazen. Na drugem mestu so pet- do desetletni zakoni (1747), zanimivo je pa, da se je ločilo tudi mnogo zakoncev; ki so dotlej srečno živeli v zakonskem stanu več desetletij: nič manj ko 109 parov se je razšlo po tridesetletnem sožitju.

Velemesto je pravi grobokop zakonske sreče: na Dunaju pride na 100.000 prebivalcev nič manj kot 212 ločitev. Na deželi je ta številka dosti manjša: na Štajerskem na primer 69, v Burgenlandu pa celo samo 19.

Zakoni brez otrok gredo najhitreje narazen: 60% vseh ločitev je takih, kjer zakonca nista imela otrok. Zato se pa po drugi strani ni ločil niti en par s šestimi otroki ali več.

Ženske bo gotovo zanimalo, kateri poklic moške najbolj priklepa na zakon. Na prvi pogled se vam bo čudno zdelo: poklic hlapev in poljskih dninarjev, to je delavec, ki so gmotno na najslabšem med vsemi. Samo 1% takih zakonov je šlo leta 1933. narazen. Nasprotni rekord imajo delavci, zaposleni v obrtu. Zato so pa toliko trdnjši zakoni mož svobodnih poklicev, čeprav bi človek mislil drugače: samo 3% od njih so se razšili.

(»N. W. Journal«)

Bratovščina pravičnih

Napisal de Bri

Resnično prijateljstvo med Evropcem in Kitajcem je prava redkost. Saj je že sama različnost mišljenja tako velika zapreka, da je zvečine ne moremo premostiti. Izjema, prava izjema je bilo prijateljstvo med mojim študijskim tovarišem Cenvanom in menoj. Sicer pa že pregovor pravi, da izjema šele pravilo potrdi.

Nekega dne sem dobil brzoglavno povabilo od Cenvana. Niti trenutka nisem pomišljal, temveč sem se takoj odpeljal v kitajsko predmestje San-Francisca.

Sedel sem z ugaslo pipo med zobni Cenvanu nasproti in poslušal pritajeno dihanje njegovo povest.

»... in to, dragi prijatelj, je bodalo, ki naj bi ga po naročilu »Bratovščine pravičnih« zalodel Kvan ku v srce. Tega moža ne poznam; nikoli mi ni ničesar žalega storil.«

Čen je potegnil iz predala lepo okrašeno staro kitajsko bodalo in ga položil na mizo. Zdelo se mi je, da ni pričakoval odgovora od mene, zato sem se globoko zamislil.

Za mojega bivanja na Kitajskem mi je neki stavec pripovedoval, kakšna je ta čudna bratovščina. Pravi mi je, da so pred 2500 leti, ko je Konfucij pridigoval svojo vero na Kitajskem, ustanovili fanatični verniki »Bratovščino pravičnih«. Od tistih dob se je sicer bratovščina že v marsičem spremenila, ni pa zavrгла temeljnega načela: slepe pokorščine.

Čen mi je povedal, da se dolžnost bratovščinarjev podeduje od očeta. Najstarejši sin mora postati bratovščinar; ker sem bil pa jaz, član svečeniške družine, najstarejši očetov sin, sem moral prevzeti nase to strašno dediščino.

»Prav, Čen,« sem dejal. »Priznam ti, da bi te taka dediščina na Kitajskem vezala, priznam pa tudi, da bi se v domovini prav gotovo težko otrešel take dolžnosti. Takrat pa, ko si prišel v Ameriko, bi si bil moral zavarovati hrbet.«

»Ni stvar tako preprosta, kakor

se tebi zdi,« je odgovoril s trudnim in žalostnim smehljajem sina svojega naroda. »Ko sem prišel semkaj v tvojo deželo, sem komaj zmogel nekaj vaših besed in brez denarja sem bil. Vse mi je bilo tuje. Zato sem bil srečen, da sem po naključju srečal člana »Bratovščine pravičnih«, da so mi pomagali. Brez pomišljanja sem tedaj ostal zvest svoji težki dolžnosti. Saj sem samo študent v Ameriki in se bom moral vrniti v svojo domovino.«

Njegov tresoč se glas mi je poveljal več od besed.

»Čen!« sem vzkliknil. »Ti mi ne boš počenjal takih norij! Prav vseeno je, kaj pomeni tako dejanje med tvojimi. Zdaj si v Ameriki, in tukaj bi bil zgolj umor in prav nič drugega, če bi zabodel Kvan ku bodalo v srce. Nikar se ne boj te smešne bratovščine; vsak trenutek lahko vendar pokličеш celo kopico stražnikov, da pošljejo te preklete šeme tja, kamor spadajo: k vragu!«

Čen je odkimal. »Ne gre tako, Crosswell. Prav tega ne morem.«

»Kdo pa je ta Kvan ku?« sem

vprašal po kratkem molku. »In zakaj neki so ga obsodili na smrt?«

»Kvan ku je prelomil prisego. Kako, tega ne vem. Vem pač samo to, da so ga obsodili. Zreb je dolečil mene, da izvršim to strašno zapoved. Dolečela me je torej čast, da maščujem čast bratovščine.«

Nekaj minut sva molčala.

»Zakaj se ne odpelješ, Čen?«

»Nič bi mi ne pomagalo. Slej ali prej bi me našli oni, ki so mi sporočili zapoved. Dotlej bi pa kakor Damoklov meč čutil njihovo sovražstvo nad seboj. Kazen za nepokorščino bi bila hujša ko smrt.«

»In kdaj moraš...«

»Teden dni so mi dali časa, sicer me zadene kazen za nepokorščino. Rok poteče — pogledal je na uro — čez dvajset minut.«

»Čez dvajset minut!« sem zavpil in skočil pokonci. »Za božji čas, zakaj me pa nisi prej poklical?«

»Tudi prej mi ne bi mogel pomagati. Nihče me ne more rešiti in odvezati dolžnosti. Ker sem pa že storil sklep, sem hotel samo tebi še pojasniti stvar, da bi me kesneje — saj razumeš...«

»Vraga, Čen! Saj vendar ne boš...«

»Pač. Moram.« Čen je govoril hladno, jasno in mirno. »Storil bom, kar moram storiti. Kvan ku ne morem ubiti, a tudi jeze »Pravičnikov« se ne upam nakopati si. Torej...«

Ni skončal stavka, nego je zagrabil za ročaj svojega kitajskega bodala.

Se preden sem se malo zbral, je potrkalo. Vstopil je Čenov služabnik in se priklonil gospodarju:

»Oprostite, gospod, neki obiskovalec...«

Čen je nejevoljno zamahnil z roko; služabnik je nadaljeval: »Ne morem se ga orestiti. Obljubiti sem mu moral, da vam bom predal njegovo pismo.«

Položil je na drobno preganjen papir na mizo. Čen je prebledel, kakor da bi bil ugenil vsebino sporočila. Reka mu je drhtela, ko je razgenil list; prečital ga je in ga položil spet na mizo.

»Prav!« je mirno dejal. »Gospod naj vstopi.«

Po tihem mi je dejal: »Nekdo

Kaj beremo in slišimo drugod

Kratke zgodbe in zanimivosti od vsepovsod

Neguš v Ženevi

J. r. Ženeva, oktobra.

Leta 1923. si je abesinski cesar Haile Selasi takrat še regent, ogledal najvažnejše evropske prestolnice. V Ženevi so mu šli naproti zastopniki Zveze narodov in mu priredili posebno slavnosten sprejem. Govorov je bilo nič koliko; govorniki se kar niso mogli razvrtiti. Neguš je kot jutrovec vaje stiti, kaj misli; tako je še tako dolgočasne govornice poslušal na videz na moč pozorno, brez slehernega zehljaja.

Potlej je prišla vrsta nanj. Toda neguš se je sklonil k tolmaču, ki ga je spremljal na slehernem koraku, in mu nekaj rekel. Tolmač je vstal in prevedel besede svojega visokega gospodarja:

»Tudi jaz,« je rekel Haile Selasi na njegova usta, »tudi jaz sem imel pripravljen zelo lep govor, toda pozabil sem ga v svojem kovčegu v avtomobilu, le-ta stoji v hotelski garaži, tajnika, ki ima ključ, pa ta trenutek ni tu; zato prosim zbrane gospode oproščanja.«

»Odličniki in začetniki«

J. O. London, oktobra.

V »Daily-Telegraphu« beremo: Pred seboj imam prepis neke listane, napisane v francoščini; sestavila jo je abesinska vlada. Listina naštevata vse tuje dopisnike v Adisu Abebi.

Med poročevalci, fotografi in filmskimi reporterji, zbranimi v abesinski prestolnici, je 21 Američanov in 17 Angležev. Na vrhu spiska bleste dva ali trije žurnalisti z vzdevkom »imenitna časnikarja«: ta vzdevke sta si zaslužila, ker že trideset let opravljata poročevalsko službo.

Nato pridejo na vrsto »znani časnikarji«: semkaj spada kakih šest poročevalcev.

Naposled, na koncu spiska, sembral imena več žurnalistov, opremljena z malo laskavim vzdevkom »Začetniki«. Med njimi so večji del Japonci in Švedci.

Waleški princ na Korziki

J. r. London, oktobra.

Ko je waleški princ pred kratkim potoval po južni Franciji, se je ustavil tudi za tri dni na Korziki. Otok mu je s svojimi slikovitostmi in divjo romantiko zelo ugajal.

Spremljevalci so mu predlagali, naj bi si ogledal še skalnate gorške predele, kjer so se nekoč skrivali razbojniki. Princ je bil koj za to.

Peljali so ga tedaj v neko vas v okolici Ajaccia visoko gor med skalami. Pot je bila dolga in naporna; več ur so potrebovali, preden so prišli na cilj.

Pred vrati neke primitivne hišice je sedel sivolas stariček, ves ozgan od sonca, s pipo med zobmi in z divje razmršeno brado in malomarno gledal v nebo.

izmed »Pravičnikov« je. Prav gotovo me hoče opozoriti, da teko poslednje minute. Skrij se za špansko steno...»

»Ali ne bi bilo mar bolje, da...«

»Brž!« me je silil. »Ustrežeš mi.«

Iz predsobja sem slišal drsajoče korake. Skočil sem za špansko steno. Prisluhnil sem in čudno mi je bilo pri duši. Tako razburljivih dogodkov pač nisem bil vajen.

»Pozdrav!« je dejal neki glas po kitajsko. »Ali sva sama?«

»Kaj te je privedlo k meni? Česa želiš?« je kratko vprašal Cen.

»Potrpi, Cen. Kmalu boš vse izvedel. Kakor ti sem tudi jaz član »Bratovščine pravičnih.«

»Naravnost povej. Saj vem, da me hočeš opozoriti na rok. Čemu bi me spominjal tega, česar pozabiti ne morem?«

Skozi špranje španske stene sem videl, kako se je tujec bližal Cenu. Odsekano, naglašujoče sleherni zlog, je dejal:

»Motiš se, Cenov sin! Daj mi bodečo bratovščino — in pri priti bom zabodel Kvankuja.«

Težek molk je zavladal v sobi.

»Kaj?« je zajecjal Cen. »Ti hočeš namestu mene ubiti Kvankuja? Zakaj?«

»Pač eden izmed korziških...?« je menil princ, ne da bi bil dogovoril. Sele tedaj je stariček opazil izletnike. Pogledal je govornika, potlej je pa vstal in spoštljivo odvrnil po angleško:

»Ne, visokost, John Plunkett mi je ime, iz Glasgowa sem doma, po poklicu sem bančni uradnik v pokojcu; semkaj sem prišel na počitnice...«

Papirnata povodenj

C. T. Ženeva, oktobra.

Zveza narodov izda vsako leto zbirko vseh pogodb, dogovorov in paktov, ki jih sklenejo njene članice preteklih dvanajst mesecev.

Ta zbirka obsega za lansko leto 63.900 strani. Samo leta 1933. so države članice ZN sklenile 3428 pogodb. Bogle ali se vseh države?...

Marseljska zgodba

J. r. Marseille, oktobra.

Marseljske zgodbe so med Francozi na svoj način prav tako znamenite kakor škotske pri Anglosasih ali ribniške pri Slovencih. O pričujoči pravijo, da je najnovjša.

Bilo je konec septembra in solnce je pripekalo. Gospod Marius je prišel v kavarno in se trudno spustil na stol. Gospod Marius je precej rejen in tako mu gre vročina še posebno do živca. Njegov sosed se je vljudno obrnil k njemu:

»Oprostite — na moj klobuk ste sedli!«

»Res?« je zategnil gospod Marius in si otrl znoj z obraza. »Kaj mar že odhajate?«

60 milijard

izgube v enem samem mesecu

J. O. Rim, oktobra.

Strah pred evropsko vojno je odjeknil tudi na londonski efektivni borzi. Tako je izračunal »Bankers Magazine«, da so lastniki 365 rent in vrednostnih papirjev, ki se prodajajo in kupujejo na londonski borzi, izgubili samo v septembru 290.409.000 funtov, to je po sedanjem tečaju okoli 60 milijard Din.

»Bankers Magazine« pravi, da na londonski borzi niti avgusta 1914 niso doživeli tolikšnega poloma. Mnogo varčevalcev je zaradi padca tečaja izgubilo vse svoje imetje. (»Ottobres«)

Članarina in pravice

C. T. Pariz, oktobra.

Od 59 držav, ki so včlanjene v Zvezi narodov, jih 23 noče ali ne more plačevati članarine. Med njimi sta tudi Abesinija in Albanija in cela vrsta malih držav kakor Kuba, Guatemala, Dominica, Haiti, Honduras, Nikaragua, Panama, Salvador. A tudi večjih ne manjka: Bolivija, Ogrska, Paragvaj, Peru, Poljska, Romunija in Urugvaj.

Te neplačujoče članice imajo prav tako svoj glas na skupščini Zveze narodov kakor recimo Anglija, Francija, Italija, Španija, Jugoslavija, Švica ali Švedska, ki v redu izpolnjujejo svojo dolžnost.

Napeto sem zasledoval nenavadni prizor skozi špranje. Tujec je sedel na mojem stolu. Na miziči med njima je pa ležalo leskečoče se bodalo.

»Kvanku se je pregrešil! Toda ti veš, Cenov sin, da je še ena zapoved, ki je ne smemo nikoli kršiti: nikoli ne pozabi prijatelja; sovražniku nikoli ne odpusti!«

»Poznam to zapoved,« je dejal Cen. »Dejal bi torej, da je Kvanku tvoj sovražnik.«

»Ne! Toda tvoj oče — je bil moj prijatelj...«

Cen se je zleknul na stolu.

»Zdaj pričujem razumeti: moj oče je tebi storil nekoč nekaj dobrega, in zdaj se mu hočeš oddolžiti in namestu mene umoriti Kvankuja. A povej mi, ali ti je kdaj storil kaj zalega?«

»Ne, a to nič ne de. »Bratovščina pravičnih« ga je obsodila na smrt. Prej ali slej ga bo po njenem naročilu nekdo umoril. Toda ti si mlad. Pred teboj je še vsa bodočnost — zakaj bi si jo uničil, ako bi ubijal! Jaz sem stariček. Zate bom izvršil zapoved bratovščine. Plačal bom svoj dolg in »Pravičniki« bodo mislili, da je Kvanku padel od tvoje roke!«

»Prijatelj,« je rekel Cen. »Tvoja ponudba me je globoko genila. Hvala ti. Vendar sprejeti je ne morem.« Pogledal je na uro: »Čez pet minut bom sam izvršil zapoved.«

»Zakaj me odbijaš? Storiš bom, Cenov sin, samo bodalo potrebujem, ki so ti ga prav gotovo poslali, da bi z njim zabodel Kvankuja!«

V tistem trenutku je zagledal bodalo na mizi in si ga z naglo kretnjo prisvojil.

»Tvoj oče je nekoč mene in moje rešil pogina, lakote. Nikoli se mu nisem mogel izkazati hvaležnega. Zdaj se bom pa le oddolžil!«

Lovska zgodba

J. Y. London, oktobra.

Napočil je lovski čas in z njim doba lovskih anekdot. Tale kroži prav zdaj na Angleškem:

Kralj Jurij V. je strasten lovec in kakor vsi pravi lovci, tudi on ne mara lovskih tatrov, češ da delajo neljalno konkurenco. Nekega dne je na lovu srečal takega divjega lovca in zavil naravnost k njemu:

»Kaj počnete tu?«

Zaloteni tat ni vedel, kako naj se izgovori; zato je previdno molčal.

Vladar ga pa ni izpustil:

»Ali veste, kdo sem?«

»Ne,« je zamomljaj on, ne da bi se mu upal pogledati v obraz.

»Da veste: kralj sem!« je s poudarkom dejal vladar.

»Kralj!« je kriknil tat.

»Kolikaj sreča! Jaz sem se pa bal, da niste nemara pastor iz sosednje vasi!...«

(»Matine«)

Podarjeno je podarjeno

J. Y. Newyork, oktobra.

»Daj mi poljubček, jaz ti bom dal pa eno izmed svojih junic,« je rekel farmer George Branham nekemu dekletu.

Deklica je dala poljub in je dobila junico v zameno.

Ta poljub je farmerju popolnoma zmesal glavo. Tako dolgo je lepemu dekletu dvoril in jo oblegal s svojim snubljenjem, dokler ni rekla »Da!« in postala njegova žena.

Takrat je pa farmer pozabil, da ne sme darov nihče jemati nazaj; ne da bi bil svojo mlado ženo le vprašal, je junico prodal — prav tisto junico, ki ji jo je dal za prvi poljub.

Toda mrs. Branhamova ni pozabila, da je junica njena, in je jo moža tožila.

Razprava se je vršila na nekem virginijskem sodišču; dvorana je bila nabito polna radovednega občinstva.

Sodnik je razsodil, da mož, ki je podaril ženski kravo v zameno za poljub, nima pravice to kravo dalje prodati, tudi ne, če je deklica med tem postala njegova žena. Tako je obsodil nehvaležnega moža, da mora prodano kravo odkupiti od kupca in jo vrniti svoji ženi v izključno last.

Aerodinamika

E. P. Pariz, oktobra

V začetku oktobra prirede vsako leto v Parizu avtomobilsko razstavo. Imenujejo jo »Avtomobilski salon«. Tam vidite najnovejše oblike motornih vozil, cenelih, še več pa dragih, vidite vse, kar bo drugo leto v modi.

Letos vidite na tej razstavi posebno dosti nizkih in zleknjenih voz aerodinamične oblike, to je take, ki daje zraku najmanj odpora.

Tedaj sta nenadoma oba skočila pokonci. Miza se je prevrgla. Slišal sem, kako je Cen hripavo siknil:

»Ti si Kvanku!«

»Da,« je kriknil Kvanku. »Zdaj bom plačal svoj dolg. Sam se bom zabodel.«

»Ne, ne! Prepovem ti!«

Cenu se je utrgal krik groze.

P. anil sem iz svojega skrivališča.

»Zdaj šele sprevidim,« mi je čez nekaj tednov pri čaju dejal Cen, »da je bila to najugodnejša rešitev. Kvanku je bil itak zapisan smrti.«

»Glej,« je dodal po kratkem premoru z lahnim nasmeškom, »temu žalostnemu dogodku ne manjka niti vselega konca. Vse »Pravičniki« razumejo: da sem izvabil obsojenca v svojo sobo, da sem ga zabodel... toda tega, da sem tebe, beleca prisilil h krivi prisegi, da se je Kvanku sam zabodel — tega, vidiš, ne bodo nikoli mogli razumeti...«

Tiho je vstopil služabnik. »Gospod,« je dejal, »neki moški je zunaj. Trdi, da sta zmenjena za to uro.«

Cen je napeto pogledal na uro. »Drži!« je preprosto dejal. »Povej obiskovalcu, da ga bom takoj sprejel.« Služabnik je spet tiho odšel.

»Torej moj oče te je bil takrat rešil... Da, zdi se mi, da se spominam... Čudno: tvoje ime mi ne pride na um...«

Ko bi oče moral priti

Prhalo bi se samo z Radionom

Schichtov **RADION** pere sam

Prebrisani potnik

Madžarski napilec
Aladár László

Dr. Linke je bil višji magistratni svetnik v nekem večjem mestu. Nekega dne ga je v pisarni obiskal spodobno in čedno oblečen gospod. Neznane se je zgovorno skliceval na njune skupne znanice in se prav toplo in odkritosrčno zanimal za zdravje gospoda višjega magistratnega svetnika. Takole med pogovorom je tujec zaupal gospodu višjemu svetniku, da prodaja neki »nenadomestljiv album«, ki stane samo borih sto dinarjev.

Da bi se moža iznebil, se je dr. Linke slednjč odločil za nakup enega izvoda.

Potnik je položil »nenadomestljiv album« na mizo. Ko mu je pa hotel gospod višji magistratni svetnik odšteti denar, je opazil, da je bil denar pozabil doma. Poklical je tajnika v pisarno in mu dejal:

»Prosim vas, izplačajte temu gospodu sto dinarjev za to knjigo; denar sem pozabil doma v miznici.«

Potnik je hvaležno spravil denar in se ponižno poslovil.

Pri obedu je rekla gospa Linkejeva svojemu možu:

»Možakar je knjigo prinesel. Plačala sem mu sto dinarjev.«

Gospodu višjemu magistratnemu svetniku je običaj krompir v grlu. »Kaj? Kakšen možakar? Kakšno knjigo?« je hitel vpraševati, najhujše sluteč.

»Tisti možakar vendar, ki mi je sporočil tvojo željo, naj mu odštejem za album sto dinarjev iz tvoje denarnice, ki si jo bil v miznici pozabil. Kaj nič ne veš?«

»O, pač... pač...«, je zajecjal dr. Linke in iz previdnosti zamolčal, da je zdaj že presrečen lastnik dveh izvodov »nenadomestljivega albuma«.

Popoldne je pripovedoval prijateljem v kavarni o premetenem prodajalcu. Gospodje so se od srca nasmejali. Zdajci je pa dr. Linke pokazal z roko na cesto.

»Vidite ga, goljufa, temkaj gre... Halo, natakari! Ali vidite listega možakarja?... Stecite za njim in mu recite naj pride sem. On že ve zakaj...«

Celo omizje je napeto pričakovalo natakarja in — goljufa. Čez nekaj minut se je prikazal plačilni natakar, sam in z lepo vezanim albumom pod roko. Rahlo ga je položil pred dr. Linkeja na mizo in se priklonil.

»Kaj pa to pomeni?« je zarjul višji magistratni svetnik.

»Album,« je vljudno dejal natakar. »Gospod vas pozdravlja, sam pa ni utegnil priti semkaj, ker je tekel na vlak. Izročil je kar meni album za vas — in jaz sem mu na vaš račun izplačal 100 Din.«

(N. I.)

„Najboljši Dr. OETKER-ja so preparati“! kdor jih pokusi, trdi vsaki.

Dr. Josef Löbel

Za človeško življenje

Detektivski roman iz zgodovine medicne. — Prvi del: Sladkor

Prvo poglavje: V Strasbourgu operirajo psa

Kratka vsebina 1. in 2. nadaljevanja

Asistenta dr. Minkowskega s strasbourške univerze je prosil njegov kolega, naj izreže nekemu psu trebušno slinavko, da se bo videlo, kako to vpliva na prebavo maščobe... Minkowski je to storil in dognal, da je pes zaradi operacije postal — sladkorno bolan.

Prvi uspeh

Razburjeno je begal zdravnik po sobi sem in tja. S težavo je skušal spraviti v red podeče se misli. Ali je mar odkril dotlej skrivnostni vzrok sladkorne bolezni? Nekaj je ko pribito: to kar so do tega dne mislili, da o njej vedo, nič več ne drži! Kako neki: za popolnoma isto bolezen naj bo zdaj vzrok poapneje žil, potem spet izpremembe v možganih, tretjič pa celo motnje prebavnega sistema? Ali ni mar kar dosti verjetneje, da mora vselej biti po sredi neki skupen, danes še neznan vzrok?

Skrivnostna vloga trebušne slinavke

Kaj, če je ta vzrok pravkar odkril? Ali ni mar odstranitev trebušne slinavke sprožila pri njegovem psičku »sladkorno urinsko grizo«, »grizo scaline«, povodenj urina, in ta urin je sladkornat — torej je nastala diabetés. Ali ni upravičena domneva, da je tudi pri vsakem drugem diabetičnem obolenju ta organ kriv bolezni? Saj ni treba, da bi kar ves manjkal; bržčas bo dosti, če ga le nekaj manjka, in tako bi že bolezenska ugonobitev nekaterih kosov tkiva rodila isti učinek, to se pravi, sladkorno bolezen.

Če je to razmišljanje pravo — kako čudovito bi se dalo potem vse skup spraviti pod isto streho, kako preprosto bi bilo moči vse pojasniti! Če kdaj poapne žile v trebušni slinavki, ali če odpove njihovo živčno urejevalo v možganih, ali ni kaj v redu zastran delovanja te žleze pri prebavi — vselej gre pač za trebušno slinavko in za to, da je njeno delovanje okrnjeno. Sladkorna bolezen je zmerom le posledica okrnjenega delovanja tega organa; diabetés je torej zmerom le... posledica bolezni, ki je slinavki zavila vrat.

Asistent se je trudil, da bi logično domislil te misli, drugo za drugo. Toda bilo je težko! Zmerom znova so mu rojile postranske po glavi. Torej je on, Oskar Minkowski, dognal odkritje, veliko odkritje, eno izmed največjih, kar jih pozna medicina! V vseh učbenikih bo natisnjeno, v prav istih učbenikih, ki jih je, šele nekaj let je tega, prvič vzel s svetim spoštovanjem v roke in jih študiral poln občudovanja do tolikšne učenosti. V vsakterem od njih se bo bralo, se bo moralo brati: Oskar Minkowski je leta 1889 našel v funkcijski motnji trebušne slinavke vzrok sladkorne bolezni!

Postal bo višji zdravnik, docent, profesor! Še več: znamenit profesor, nesmrten odkritelj, slavljén junak v kraljestvu znanosti.

Kar poskakovalo je v njem od sreče in ponosa. Takoj mora povedati drugim, deliti z njimi to svoje veliko doživetje, ta preobrat v zgodovini svojega življenja, ki je hkratu preobrat v zgodovini medicine.

Da, on, Oskar Minkowski, je v teh poslednjih petih minutah brez dvoma zrasel v velikega moža!

Brez dvoma?

Po prvem zmagoslavju — dvom

V vrtoglavičji njegovega veselja ga je zdajci obšel dvom, popadla ga je misel, tako neznanostno tesnoba, da so mu začela klecati kolena. Moral je sesti. Moj Bog, moj Bog — če je imel pes že prej, če je imel že pred operacijo sladkorno bolezen?!

Potem bi bilo vendar vse njegovo odkritje šepavo, grda zmeta, smešno naključje, ki ga je potegnilo za nos!

Kako lahko bi bilo res tako, da, čim bolj je o tem premišljal: kako verjetno je bilo celo! Ali je bil mar psa prej sploh kaj preiskal? Ali je mar vedel, da ni bila njegova scalina že zdavnaj sladkornata? Kaj je sploh vedel o tem psu? Ničesar, pod milim Bogom ničesar! Mering mu ga je bil prinesel, in on, nu, on ga je operiral, pri priči operiral, ne meneč se za to, ali ni nemara njegovega pacienta že prej dalje časa dajala nenavadna žeja, ali ni hujšal, ali ni kazal vseh drugih znamenj sladkorne bolezni. Prav gotovo je bilo tako, in asistent dr. Oskar Minkowski je bil kar tja v en dan izrezal diabetičnemu psu trebušno slinavko in pes je kajpada ostal prav tako sladkorno bolan kakor prej! Kakšen višji zdravnik, docent in profesor! Kakšna slava, kakšen odkritelj! Njegovega imena za zdaj še ne bo treba tiskati po učbenikih; prava sreča, da ni še nikomur utegnili pripovedovati o svojem velikem »odkritju«. Sramota bi bila le preveč boleča.

Toda Minkowski ni bil takega kova, da bi predolgo in pregloboko pobešal glavó. Seveda ni ravno pri-

Ko preberete to stran, Vam priporočamo, da obrnete prihodnji list in najprej pogledate na 7. stran. Tam smo Vam pripravili prijetno presenečenje: naš novi ljubavi roman.

jetno, če te ima sreča za norca: če si »skoraj« nekaj velikega odkril, je hujše, kakor če bi ne bil sploh ničesar. Treba se bo pač s tem sprizniti in vse skup pozabiti!

A nazadnje — saj ni še nič do dobrega odločeno! Mogoče je bil pes res že pred operacijo sladkorno bolan; toda prav tako je utegnili zboleti šele po odstranitvi slinavke. Preden zaženeš puško v koruzo, bi vendarle kazalo, da se do dobrega prepričaš in poskus ponoviš. Toda tokrat bi moral biti modrejši: preiskati bi moral živali ne po poskusu, temveč pred njim.

Zaradi tega je bilo zdaj najvažnejše, da si poišče živali.

Asistent je slekel delovno haljo in stekel čez bolniško dvorišče na drugo stran v fiziološki zavod; od ondod k najbližnjemu prodajalcu živali, od njega k drugemu in tretjemu. Saj je zdaj prvo, da si nabere toliko poskusnih živali, kolikor jih bo le moči dobiti. Kunci niso kaj porabni za operacijo trebušne slinavke, torej je Minkowski stikal za psi, mačkami in celo svinjo je nekje snel. Kar mu je prišlo v pest, je vse brez usmiljenja operiral; slehernemu bitju, ki ga je kakorkoli izteknil, je izrezal trebušno slinavko. Vse živali je pred operacijo preiskal in spoznal za zdrave, vse živali so operacijo preživele in vse so imele štiri ali pet ur kesneje sladkor v scalini!

Kar je veljalo dokazati, je bilo dokazano; odkritje drži!

Kaj sladkor: maščobe, maščobe!

Ko se je von Mering čez teden dni vrnil v Strasbour, mu je Minkowski lahko sporočil po vseh znan-

Minkowski je stikal za psi in mačkami in karkoli mu je prišlo v pest, brez usmiljenja operiral...

stvenih pravilih pribito resnico, da vsaka žival, ki živi brez trebušne slinavke, izloča sladkor.

Ta novica se je zdelala Meringu seveda zelo zanimiva. A še bolj ga je zanimalo vprašanje: Kako vpliva odstranitev organa... na prebavo maščob?

Na to vprašanje Minkowski ni vedel odgovora.

V zadregi se je počohal po glavi. Seveda, seveda, von Mering mu je bil vendar pred tednom dni pripeljal psa samo zato, da bi izvedel kaj podrobnejšega o vplivu operacije na presnovo zaužite maščobe. Seveda, seveda! Na to je bil Minkowski med tem docela pozabil!

»Kar se tega tiče,« je moral priznati, »nisem sploh nič preizkušal.«

Kakor Savel, Kisov sin, je šel na pot, očetovih oslic iskat, pa je našel kraljestvo. Ali mu je mogel mar kdo zameriti, da na oslice se misli ni več? Sicer pa: kdo bi smel tudi staremu Kisu zameriti, da jih ni mogel prav tako lahkega srca pozabiti?

Kaj je bilo naravnost kakor to, da Mering — naj je še tako visoko cenil pomembnost Minkowskega odkritja — ni hotel odnehati od prvotne zaporednosti svojih misli. Hotel je izrezati trebušno slinavko samo in edino zato, da bo videl, kakšna bo prebava maščobe brez nje. Če se je pri tem pokazalo, da žival brez slinavke sladkor izloča, je to nedvomno prav zanimivo; a to ne bi smelo nikogar odvrniti od cilja, mar ne? Njegov cilj je bil vendar razčiščenje vprašanja, kaj je z resorpcijo maščob, in od zadanega si cilja se ravno resen, sistematičen in vztrajen raziskovalec ne bo dal speljati na stranska pota, pa naj bodo še tako zapeljiva.

Prav lahko si mislimo, da bi bil Kolumb, ki je vendar iskal poti v Indijo, pustil Ameriko v nemar in bi bil jadralkar naravnost dalje, če bi bil vedel, da je odkrita dežela Amerika, ne pa Indija: s svojega vidika je bil Mering popolnoma dosleden, ko je nadaljeval raziskovanje v že načeti smeri in prepustil

Minkowskemu, da dožene zvezo med sladkorno boleznijo in trebušno slinavko.

Čedalje redkeje se je fiziolog udeleževal kliničnega raziskovanja in s časom je popolnoma izostal.

Toda kar tako brez slehernega pomagata, ki bi mu bil pri še potrebnih poskusih na roko, Minkowski tudi ni maral ostati. Četudi mu kajpada ne bo docela polnovreden nadomestek za Meringa, bo vendar še zmerom opora zanj, če si poišče kakšnega študenta za »famula«.

Umetna »siamska dvojčka«

Kako neki je le ime onemu brhkemu, živahnemu in na oko umnemu nemškemu Američanu, ki je takrat delal svojo »praktično vajo« — tisti večer, ko je na kliniki pobrala diabetična koma očeta onega mladega dekleta, ki je prišla po Naunyna in po njega sredi večerne zabave? Saj res, Weller mu je ime, Karl Weller. Ta Weller, ta naj dobi zdaj nemeravno priljubljenost, da bo spoznal medicinsko znanost z boljše plati ko takrat ob smrtni postelji. In mimo tega: ali ga ni mar srečal prav ono pomembno noč, ko je pogovor z Meringom položil temeljni kamen vsemu njegovemu odkritju?

Stud. med. Karl Weller je torej prišel h gospodu asistentu Minkowskemu za famula v laboratorij. In tam je doživel lepe čudeže.

Najprej je imel priljubljenost videti poskus s »parabiotsko združenimi« živalmi.**

Nikoli si ne bi bil Karl Weller mislil, čeprav je bil doma iz dežele neomejenih možnosti, da je znanost dano napraviti pravcate umetne »siamske dvojčke«! Ze Heyde in Sauerbruch, slavni kirurg, sta spočela misel, da bi iz dveh psov napravila tako rekoč enega, če jima za stalno spojita obe žili odvodnici. Iz tega je nastal potem nekakšen Cerber z dvema glavama, kajpada tudi z dvema životoma; básensko bitje z »dvema srcema in enim utripom«. Vsaka od teh živali ima svoj želodec, svoja pljuča, svoja jetra, svoje obisti, svojo trebušno slinavko, toda vse kar njuni organi presnujejo, se steka v skupno blagajno: obe imata sicer vsaka svoje žile, zato pa v dobesednem pomenu isto kri, ki polje po njih.

Tudi Minkowski si je napravil dva taka neprostovoljna krvna brata in čakal samo na to, da se bosta privadila novemu, skupnemu življenju. Ko je to srečno pričakal, je poskusil vsaj na enem teh dveh, kar je zdaj itak napravil z vsakim: izrezal mu je trebušno slinavko.

Famulus Weller je smel pri operaciji pomagati in je imel kesneje še častno nalogo, da je smel vsakih par ur preiskati scalino operirane živali zastran sladkorja. To je bila njegova prva samostojna medicinska naloga, pa si je bil svoje odgovornosti in svoje važnosti tudi popolnoma v svesti.

Študent ga je polomil!

Zato se je tem bolj ustrašil, ko pri svoji prvi preizkušnji — ni našel sladkorja! Kaj naj le to pomeni? Temu psu vendar manjka pankreas, torej mora biti, mora biti po vsaki ceni sladkorno bolan! Pa vendar ni! Ali je mar Weller napak preizkušal? Ponovil je še enkrat sladkorno preizkušnjo, in še enkrat: izid je ostal enak.

Weller se skoraj ni upal pred šefom z besedo na dan. Kako neki naj mu kar se da prizanesljivo dopove, da se je vse to veliko odkritje skisalo? V pravilu je zazijala vrzel; nič več ne drži, da »žival brez trebušne slinavke zmerom sladkor izloča«.

Neodločno se je mladi študent približal Minkowskemu.

»Gospod doktor,« je zajeceljal, »tokrat se je preizkušnja izjalovila. Trikrat sem preizkušal; ta pes nima niti trohice sladkorja.«

Ogovorjenec je sedel na visokem stolcu pred drobnogledom in pozorno gledal vanj. Počasi se je obrnil.

Bog si ga vedi, ali bo hudo prestrašeno pogledal?

Toda na obrazu, ki je bil zdaj obrnjen k njemu, ni bral groze, skoraj prijazen se mu je zdel. Če je prav videl, mu je celo sijal; in njegov lastnik si je zadovoljno mel roke.

»Imenitno!« je dejal muzaje se. »To je imenitno!« je ponovil, »to sem pričakoval.«

Weller ni razumel niti besedice.

Kaj je neki imenitno? Zakaj naj bi bil to »pričakoval«?

Minkowski je vidno užival gledaje famulovo zadrego.

»Zdaj pa blagovolite napraviti inteligentnejši obraz,« mu je h koncu dejal. »Tako, dragi mister Weller, tako je že bolje. In zdaj pokažite, česa ste se naučili, in mi odžlobudrajte vse, kar veste o trebušni slinavki. Na dan z besedo, gospod kandidat!«

Knjižna modrost...

Ne da bi mu bilo treba le trenutek premišljati, je Weller pričel. V tej stvari je bil hvala Bogu res podkovan. Ni zaman vse te večere, od kar ga je doletela čast, da je smel pomagati asistentu pri njegovem študiju o pankreasu, vestno prebiral poglavje o tem organu in z vročo vedoželjnostjo listal po fiziološki knjigi in v anatomske atlantu. Bil si je popolnoma v svesti svojega znanja in je odgovor kar zdrdral:

* Študent na univerzi, ki pomaga profesorju; pomagač, pomočnik. Op. ured.

** Življensko združene živali. Gl. prihodnji odstavek! Op. ured.

Dalje prihodnjič

Vse pravice slovenskega prevoda pridržane. Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.

Ta film je bil na mednarodnem festivalu v Benetkah odlikovan s prvo nagrado in šel zmagovito in triumfalno pot po vsem svetu

Prvi film, v katerem se boste seznanili z najslavnejšo odersko in filmsko umetnico v Evropi PAULO WESSELY

Kot dopolnilo najnovejši Foxov zvočni tednik

Predstave ob delavnikih ob 16., 19.15 in 21.15 uri ob nedeljah ob 15., 17., 19. in 21. uri

Maskarada KINO UNION

Adolf Wohlbrück - Olga Čehova i. dr. - Režija Willy Forst

TELEFON ŠTEV. 22-21

Napisala BEATRICE FABER po filmu Metro-Goldwyn-Mayerja

prirčenem po romanu »Malibu« pisatelja V. J. Hovell

Vsebinska prvih štirih poglavij: Na počitnicah v gorah Sierra Nevade je Toni Martinova s pomočjo mladega gozdarja Boba Aldena rešila dva mladiča, da nista poginila od lakote in divjih zverí. Prvi je mlad jelenček, drugi je pumji mladič. Deklica ju misli skupaj odgojiti. Njen oče piše knjigo o tem nenavadnem in zanimivem poskusu. Gozdar Alden opazi, da Gato skrivaj krade kure, in opozori na to Martina. Tisto noč Gato spet uide, ugrabi prašiča in ga razmesari. Ko se vrne domov in vidi, da Kitajec spi, skoči previdno na posteljo.

kradla v svinjak. Davi sem dobil dva prašiča ubita. Toni je zastrela v Bergmana, kakor da mož ne bi bil pri zdravi pameti. Potem je stekla h Gatu in se ga oklenila z rokami. »Gato ne bi mogel nikogar ubiti,« je ugovarjala. Alden je položil roke Toni na ramena. Ni mu bilo lahko izvršiti to nalogo. »Zelo žal mi je, Toni,« je rekel mirno. »Gato je ropar, in če ga ne bo ustrelil Bergman, ga bom moral jaz. Toni ga je jezno odrinila od sebe. »Kako grdo govorite!« mu je trpko očitala. Obrnila se je k svojemu očetu, ki je obžalujoče zmaheval z glavo. Skrila je svoj obraz na njegove prsi in bridko zahtela. Alden je v nemoči razširil roke. »Vi me razumete, mister Martin, kaj ne?« Tonin oče je žalostno prikimal: »Razujem.« Nežno je pobožal svojo hčer, ki je krčevito ihtela na njegovih prséh

Peto poglavje KRAGULJČKI SANI

Gato je iztegnil svoj dolgi jezik in začel Kitajcu lizati obraz. Dobričal se je okrog njega, kakor da bi mu hotel povedati, kako zelo je srečen. Ves zadovoljen se je nato

Ustavil se je in se pripravil za naskok.

obrnil, odšel skozi vrata in se udobno zleknil poleg kamina. Drugo jutro je zgodaj prišel skozi gozd Bergman. Na vrvcéh je vodil svoje najboljše tri pse. Alden je stopal molče poleg njega. Bal je se, da ne bi izdal strahu, ki je z vsakim trenutkom naraščal v njem. Divje se je zarežal Bergman, ko so se njegovi psi zagnali v vrata Martinove kočé. Jezno je udaril po vratih s kopitom puške. Toni je odprla vrata. Psi so se hoteli iztrgati in planiti v kočó. Iz kabine se je začulo jezno Gatoovo renčanje. Toni je kriknila od strahu in skušala zapreti vrata. Alden je naglo potegnul pse proč, nato sta pa oba stopila v kočó. Toni je obstala in strmela vanju. Oče se je dvignil od zajtrka in se jima približal. »Kaj naj to pomeni, Bergman?« je vprašal Martin, brišoč si ustnice s prtičkom. »To pomeni —« je odvrnil Bergman osorno, »da sem danes zasledoval to mačko. Snoči se je pri-

»Zelo mi je žal, Toni,« je rekel Alden in jo prijel za roko. »Saj me razumete, kaj ne da me razumete, Toni? Puma bo morala proč.« Toni je žalostno prikimala. Oči so ji bile polne solz. Alden je čutil, da si nimajo ničesar več povedati. Odprl je vrata in odšla sta z Bergmanom. Martin je objel svojo hčer in jo skušal potolažiti. »Razujem te, Toni, vem, kako težko ti mora biti. Toda če ostane Gato pri nas, grozi nevarnost, da nakopljemo mlademu Aldenu hude nevarnosti na vrat.« Toni je stresla glavo. »Meni je vseeno,« je rekla kljubovalno. Martin jo je nežno prijel za podbradek. »Alden ni kriv, niti besedice ni rekel, dokler ni Bergman odločno zahteval od njega, da mora žival odstraniti,« ji je rekel očitoječe. Toni se je umiril obraz. Mehko je rekla: »Oprostí, oče.« Martin je stopil k oknu. »Malibu zelo hitro rase,« je rekel obzirno.

slika. Tak je bil Malibu, ko sta ga Martin in njegova hči videla zadnjikrat.

Med tem je daleč od tod, visoko v zasneženih gorah, Malibu dorašel. S svojim mogočnim in krasnim rogovjem je ponosno vodil svojo čredo mladih jelenčkov.

Od svojega krdela se je neprevidno oddaljila prekrasna košuta; da bi si poiskala kaj slajšjega za pod zobe, preskočila veliko podrtó drevo in zdrsnila v skalnato globel za sladkim zeliščem.

Prav takrat se je po desnem pobočju hriba spuščal mogočen gorski lev. Opazil je košuto in se ji je začel previdno bližati. Košuta se ni zaslutila nevarnosti. Mirno je mulila zelišče. Neopaženo je prišel lev skoraj tik do nje. Ustavil se je, stresel grivo in se pripravil na naskok.

Z bliskovito naglico je košuta odskočila. Zaslutila je bila nevarnost. Lev pa ni planil na njo, kakor prikovan je obstal na mestu, kjer je prej stala divjad. Veter je prinašal čudne glasove. Prisluhnil je in ni se mogel ganiti. Glasovi so prihajali čedalje bliže. Mimo njega so zdrčale sani in veselo zvončkjanje se je kmalu izgubilo v gozdu. Na sanéh so sedeli Martin, Toni, Sangsu in njegov otrok.

Presenečen je gledal lev za njimi. Pognal se je čez plot in začel spet zasledovati košuto.

Tudi Malibu je slišal kraguljčke. Prav to zvončkjanje ga je bilo privabilo v ta gozd. Ustavil se je v zasneženi globeli in hlastno lokal vodo iz kotanje. Lev je stal na robu velike pečine in ga opazoval.

Potem se mu je začel previdno približevati. Neopaženo je dospel na vrh skalovja, pod katerim je stal Malibu. Pripil se je do roba in ga ogledoval. Neslišno je prestavljal šape po skalovju. Bil je trdno odločen popraviti, kar je zamudil pri košuti.

Malibu je dvignil glavo in ker ni nikjer opazil nevarnosti, je mirno pil dalje vodo.

Bliže in bliže je prihajal lev. Ze je dosegel ugodno točko. Ustavil se je in nategnil svoje jeklene mišice za naskok.

Dalje prihodnjíč.

FILMSKE NOVICE

Tropersna detelja: Joan Crawford, Clark Gable in Robert Montgomery

Ta slavna trojica se je prvič sešla v filmu »Ženska le vara nas...« Ženska, ki vara, je seveda Joan Crawford, a izbira med Clarkom Gablom in Robertom Montgomeryjem je celo zánjo težka in zapletena; tako ni čudno, da še sama ne ve kam bi ubrala pot. Pa jo je našla, in sama nam jo bo pokazala v blesteči komediji »Ženska le vara nas«, ki jo je režiral W. S. Van Dyke.

Jeanette MacDonald v najrazkošnejši opereti

Najboljšo filmsko pevko, Jeanette MacDonaldovo, bomo v tej sezoni občudovali v opereti »Princesa Marjeta«. To najboljše delo ameriškega operetnega kralja Victorja Herberta nas bo seznanilo z neverjetnimi pustolovščinami vihrave princese Marjete, ki je rajši v Ameriko pobegnila, kakor da bi se poročila s človekom, ki ga ni marala. Jeanettin partner je mladi baritonist Nelson Eddy, ki si je s svojim zvonkim glasom pridobil vsa ameriška srca. Filmske pop-evke so tako prikupne, da jih bo kmalu prepevalo mlado in staro po vsem svetu. W. S. Van Dyke je film režiral dovršeno, sicer pa že samo njegovo ime jamči za to.

OTVORITEV NAJVEČJEGA JUGOSLOVANSKEGA KINA V LJUBLJANI

V četrtek 16. oktobra se je vršila svečana otvoritev velikega in gosposkega ljubljanskega kina »Uniona«.

Otvoritvi so prisostvovali zastopniki vojaških in civilnih oblastev in člani konzularnega zbora. Velika in okusno opremljena dvorana je bila nabitó polna ugodnega ljubljanskega in okoliškega občinstva.

G. Kham je v imenu uprave prisrčno in s kleno besedo pozdravil zastopnike oblastev in ugodno občinstvo. Zlasti je naglašal željo uprave, da naj ta kino postane kino za občinstvo, tak kakor si ga vsakdo želi, prijeten

Kini prinašajo

KINO UNION

Telefon 22-21

predvaja ta teden vefilm

»MASKARADA«

V glavnih vlogah Paula Wessely, Adolf Wohlbrück, Olga Čehova itd. Režija Willy Forst

Predstave ob delavnikih ob 16., 19.15 in 21.15 uri, ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO SLOGA

Telefon 27-30

Predvaja ta teden veliki reportažni film

»ABESINIJA 1935«

ki ga je letos izdelala v Abesiniji Ufina ekspedicija v režiji dr. Martina Riklja

Predstave ob delavnikih ob 16., 19.15 in 21.15. V nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

SOKOLSKI KINO SISKKA

Telefon 33-87

Predvaja od 19. do 21. t. m. film

»POLJSKA KRI«

V glavnih vlogah Anny Ondra in Svetislav Petrović

Dne 22.—24. t. m. predvaja ruski film

»GOSPODA GOLOBLEVI«

Dne 20. ob 11. uri dopolne film

»VOLGA VOLGA«

Vatopina Din 3'—

Predstave ob delavnikih ob 19. in 21. uri, ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO MOSTE

predvaja v soboto dne 19. nedeljo 20. in ponedeljek 21. oktobra

»CHOPINOV POSLOVILNI VALČEK«

Film, ki je žel povsod velikanske uspehe, je nazorna slika življenja največjega poljskega komponista in klavirskega virtuozá Friedricha Chopina

V glavnih vlogah Wolfgang Lieben-einer, Haana Waag, R. Romanovský

Predstave v soboto ob 8., v nedeljo ob 3., 5. in 8., v ponedeljek ob 8. uri. Cene običajne. Bogat dopolnilni spored

KINO TALIIJA KRANJ

bo predvaja 19. t. m. ob 20.30 in 20. t. m. ob 16., 18. in 20.30 film

»CARLO CAVELLI«

V glavnih vlogah Rudolf Forster, Angela Salloker in Hans Homma

KINO RADIO, JESENICE

predvaja v petek dne 18. ob 8. uri zv., v soboto dne 19. ob 8. uri zv. in v nedeljo dne 20. oktobra ob 3. uri pop. in ob 8. uri zvečer krasno filmsko dramo

»KIRURG BOLNICE ST. GEORGE«

V glavnih vlogah Mirna Loy in Clark Gable. Po romanu »Može v belem«, ki ga danes dramatižirana igrajo v največjih evropskih gledališčih

Dodatki: risani film »Življenje sv. Miklavža«, domač zvočni film in najnovejši Paramountov tednik

ZVOCNI KINO RAKEK

predvaja v soboto 19. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 20. t. m. ob 16. in 20. uri film

»KLEOPATRA«

cene: Din 2'—, 4'—, 6'—, 10'—

Kino Sloga

Ljubljanski Dvor Telefon 2730

Največja senzacija in aktualnost v sedanjih dneh

Je veliki reportažni film, ki ga je izdelal dr. Martin Rikli v Ufini ekspediciji

Abesinija 1935

Afrika v plamenih. Dovršena slika o razmerah, prebivalstvu, vzgoji in kulturni etiopskega cesarstva. Kraji ob italijansko abesinski meji, kjer se vrše danes krvave borbe. Vojaštvo, verstvo, življenje cesarske družine na dvoru, Addis Abeba, prestolnica Neguševega cesarstva.

Ta film je bil po vsej Evropi deležen ogromnega zanimanja, predstave po več tednov stalno razprodane!

Predstave ob delavnikih ob 16., 19.15 in 21.15 uri, v nedeljo ob 10.30 dop., ob 15., 17., 19.15 in 21.15 uri.

Vstopnice priporočamo nabaviti v predprodaji!

in dostopen vsakomur. Vodstvo hoče ustreci gledalcem v vsakem pogledu.

Za uvod je veliki simfonični orkester zaigral uverturo iz opere »Nepotipi«, nato je prišel na vrsto najnovejši Foxov tednik in vefilm »Chopinov poslovilni valček«.

Stroga in kritična ljubljanska kinopublika je bila tako z notranjo ureditvijo kakor tudi s filmi samimi, odličnim tonom in akustiko zelo zadovoljna.

Otvoritve kina »Uniona« s programom, kakršnega nam je uprava dala o priliki slavnostne otvoritve, je bil dodatek za Ljubljano. Kino »Unionu« želimo mnogo uspeha pri njegovem delu z željo, da nam bo tudi v bodoče prinašal zares prvovrstne filme. H. K.

»MASKARADA« V LJUBLJANI

Za sijajnim filmom »Chopinov poslovilni valček«, ki se je z njim postavil ljubljanski kino »Union« ob slavnostni otvoritvi, bomo v tem z gosposkim okusom urejenem kinu slišali in videli ta teden prelepi čustveni film »Maskarada«.

»Maskarada« je režiral tudi pri nas zelo priljubljeni in duhoviti Willy Forst, glavne vloge je pa dočeli Pavil Wessely in Adolfu Wohlbrücku.

Vsebinska filma je vzeta iz resničnega življenja; dejanje se godi leta 1905 na Dunaju v pustnem času. Glavni junak ljubezenske zgodbe je znani dunajski slikar Reznicek.

»Maskarada« je žela po vsem svetu velike uspehe, na mednarodnem filmskem festivalu v Benetkah so jo pa celo odlikovali s prvo nagrado.

V tem filmu se je prvič pokazala slavna dunajska gledališka igralka gospa Pavla Wessely, ki je v svojo igro vključila vsa svoja čustva in dokazala, da ji je vsej pravici gre vzdevek velike in dovršene umetnice.

Njeni naravni in čustveni igri pojo slavo znameniti kritiki:

»Gledalci so navdušeni zanjo, ko jo vidijo kako se preč vsakdanjega življenja vajuja ženska, nenadoma znajde v burji za ljubezen. Njen smeh podžiga, njen jok gane v srce. Na platnu se blešče solze v njenih očeh.«

»Toliko resničnega občutja že dolgo ni obšlo gledalcev. Wessely je naravna, njena toplá igra vžiga srca, gledalci čutijo vso igro z njo. Film se odlikuje s posebnostjo: z občutjem!«

Tako pravi kritika. Prav zadovoljni moramo biti, da se kino »Union« ni ustrašil zaprek in žrtve, da pravi ljubljanskemu občinstvu tolik užitek.

VELIKI FILM O ABESINJI

V naših dneh, ko so oči vsega sveta uprte v Afriko, tja, kjer se bojuje Italija in Abesinija, bo vsem resnim ljudem in »firbrcem« ustregel kino »Sloga«, ki nam bo predvaja reportažni film o Abesiniji.

Ta film je reportaža. Dr. Martin Rikli je zbral na stotisnoce zanimivih slik, ki nam živo kažejo Abesinijo na znanj in na znotraj.

Izgovorjena beseda je bolj živa ko napisana, filmska slika je živahnjša in zgovornejša od časopisne.

Riklijev reportažni film nam pokaže Abesinijo tako prepričevalno, da spoznamo v njem hkratu Abesinca z njihovimi šegami in navadami vred, abesinsko pokrajino in tradicije poslednjega črnkega cesarskega dvora. Film o Abesiniji je tako živ, da se nam na koncu predstave zdi, kakor bi se bili sprehodili po tej čudni deželi in da jo do dobrega poznamo.

Reportaža je popolnoma nepristranska in nam pokaže cesarja Haileja Selasija, njegovo cesarsko družino, njegov dvor, glavno mesto Adis Abeba, ljudi, kraje, da celo tiste pokrajine, kjer danes regajo strojnice in razbijajo topovski streli pusto skalovje.

Ljubljana že komaj čaka tega filma, pa ga dolgo ni. V tujih mestih ga vrtijo tedne in tedne in tudi pri nas: Zagreb in Beograd ga držita ko klop. Ljudi se kar tare pri blagajni; toda mi Ljubljančani smo potrpežljivi, ker vemo, da ga tudi mi ne bomo dali zlepa iz rok.

Film bo dal odgovor vsem onim, ki so jim vprašanj o Abesiniji polne glave.

Pfaff

Šivalni stroji že preko 75 let le kakovost!

Na ugodna mesečna odplačila!

IGN. VOK

LJUBLJANA, TAVCARJEVA UL. 7.

PODRUŽNICE:

Kranj, Novo mesto, Celje: Miklošičeva 2

V naročju sreče

PO-FRANCOŠCINI • PRIPREDIL • L. A.

34. nadaljevanje

»O, saj vem, da ni slab; kadar hoče, je tako dober z menoj! Hudo je le to, da z menoj po navadi noče biti dober.«

»Poslušaj moj svet, Suzanica: nikar se mu ne postavljaš preveč po robu! Na dnu srca te ima vendarle rad! Tako, zdaj pa spravi ta ček, tebi sem ga namenila...«

»Kaj pa mislite, mati!« je ganjeno ugovarjala Suzana. »Saj vendar ne gre, da bi vas popolnoma oropala.«

»Ta denar ti je potreben, otrok moj. Vidiš, z očetom je tako: ne smeš ga ničesar prošiti, ne nasvetov, ne dovoljenja, ne ničesar! Dostikrat je bolje, da ga kratkoročno postaviš pred gotova dejstva: takrat gre pa kar samo... Jaz sem mu žena, zato je moja dolžnost, da potegnem z njim. Ne smeš tedaj pričakovati, da se bom mogla zmerom zate zavzeti. Poznam te in vem, da bo prav, kakor boš ukrenila.«

Suzana prvi mah ni našla besede, tako jo je genila ta mačehina ljubeznivost.

»O, kako naj se vam zahvalim? Lastna mati ne bi mogla biti dobrotniška z menoj.«

»Tudi jaz sem bila nekoč mlada in sem se do ušes zaljubila v tvojega očeta; če bi me bili hoteli odtrgati od njega, mislim da bi... mislim, da bi bila šla za njim do konca sveta in ga poiskala. Časih je človek prisiljen, da si sam skuje svojo srečo... Zdaj se pa spočij in ne misli na te reči. Prvo je, da popolnoma ozdraviš... Zelim ti, da ti bo usoda naklonjena, otrok moj; toda naj se ti karkoli zgodi v življenju, nikoli ne pozabi, da te ljubim ko prava mati in da ti bom zmerom pomagala, kolikor bom le mogla.«

Objela je Suzano in jo ljubeče stisnila k sebi. Obema so se zalesketale solze v oči. Deklica je prva hotela nekaj reči. Toda mati ji je resno položila prst na usta:

»Pst, nič ne govori! Zlekni se in zaspi! Do svidenja jutri!«

In žena, ki so jo njeni znanci imeli za lahkomiselno bogatinko, je obzirno, po prestih odšla iz sobe, kakor je bila prišla. Suzana se je pa vsa presunjena izpraševala, ali je prav slišala svojo mačeho, ali se ji je pa le sanjalo...

XVI

Suzanino pismo gospodu Kreugerju:

»Oče!

Ko boste brali to pismo, bom že daleč. Naj vas ne skrbi, kaj je z menoj, in ne poizvedujte po meni. Polnoletna sem in zrelo sem premislila, preden sem se odločila: nobena sila na svetu ne more več omajati mojega sklepa.

Moja pot gre moji usodi naproti. Mislim, da bom preprosila svojo strežnico, da pojde z menoj; tako se ne bojim, da bi mi na vožnji manjkalo nege in udobstva.

Če so se zaradi bolezni, ki me je za tako dolgo priklovala na posteljo, izpremenile okoliščine v mojo škodo, se vzlic temu ne mislim več vrniti k vam. Itajši si bom poiskala kakšno delo in si sama služila svoj vsakdanji kruh, kakor pa da bi se morala poročiti s človekom, ki ga ne bi ljubila — zato da bi ustregla vam in si zagotovila radodarnost vaše denarnice.

Ne srdite se name, dragi oče, ne zamerite mi, da nočem ravnati po vaši volji. Ko ste mi pokazali, česa smem od vas pričakovati, ste me sami prisilili, da izbiram... Ne čudite se, da sem zavrgla na videz boljši del, to je, vaše bogastvo.

Moja ljubljena mati ni bila bogata, ko je umrla. Zatorej se nimam prav ničesar nadejati — ničesar razen plačila za svoje delo in za delo moža, ki si ga bom izbrala.

Če mi bo nebo naklonjeno, se bova še videla, oče, ker mi ne bo

treba beračiti za vašo podporo; če ne, bom pa čakala, da se obrne na lepše. Moja edina želja je, da vas ne prisilim h kakšnemu dejanju, ki bi ne bilo po vaši volji.

»Ne obsojajte me, ljubi oče, nisem sama kriva, da sem morala nastopiti zoper vas. Hoteli ste me na vso silo bogato omožiti, jaz sem si pa želela samo eno: da bi bila srečna v vaši hiši.«

Usoda, ki mi je zoper mojo voljo vsadila ljubezen v srce, je hotela, da je mož, ki ga ljubim, odličnega rodu... a siromak. Moja volja ni mogla izpremeniti tega, kar je bilo pisano v knjigi usode. Morala sem se ukloniti nečemu, česar nisem sama hotela ne iskala; morala sem se pokoriti, zakaj moja volja je skopnela ko sneg v pomladanskem solnceu.

Do svidenja, oče! Moja mačeha je bila zelo dobra z menoj; sporočite ji, da ji pošiljam prav tako iskrene pozdrave kakor vam.

Vaša ljubeča vas.

Suzana.

Pripis. Odpeljem se z vlakom ob desetih in svoje kovčke vzamem sama s seboj. To povem zato, da vam ne bo treba izpraševati služinčad.

Milijonar je moral pismo dvakrat prebrati, preden mu je prišlo do zavesti, da ga je Suzana zares zapustila.

Udarec je bil hud, tem hujski, ker ga je Suzana postavila pred gotovo dejstvo; tako se ni mogel niti pogajati z njo ne milosno pristati na njene muhe; to ga je še najbolj grizlo.

Brez besede je pomolil pismo svoji ženi. Ko ga je prebrala, je šele prišel do sapa.

»Ali zdaj vidiš, kako svojeglava zna biti moja na videz tako pokorna hči? Nič na svetu ni moglo omajati njenega sklepa. Zakaj, sedaj ni zame nobenega dvoma več, da se je že pred več meseci ukvarjala s takimi mislimi — že takrat, ko me je izpraševala zastran Molly Burkové.«

»Že mogoče.«

»Bolezen je najbrže samo zavlekla njene načrte.«

»Če jih ni le še pospešila.«

»Zakaj?«

»Daj vendar, prijatelj, malo

premisli. Suzana naju je zapustila, ne da bi sama prav vedela, kaj jo čaka. Ali ne vidiš, da račun z možnostjo, da so se stvari obrnile v njeno škodo?...

»Strela! Prav imaš. Ubožico čaka morda še veliko razočaranje! In Kreuger je začel v tretje brati begunkino pismo, razčlenjuje vsak stavek posebej.«

»Bogme, zmagovalno se mi to pismo ravno ne vidi! Sirotka! Je sočutno zamrmral. »Prej bi me spominjalo na soročilo obupanke, ki se usoda igra z njo.«

»Če reče človek za zmerom zbogom svojim staršem, mu je vselej

V 24 URAH

barva, plista in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetločrna srajca, ovratnike, zapeljnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

lovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

malo težko pri srcu, je menila mati. Po glasu se ji je poznalo, da ji je hudo.

»Ne čenčaji!« se je razsrdil mož. »Saj vendar ni sama na svetu in dobro ve, da zmerom lahko pri meni potrka, naj se zgodi, kar hoče.«

»Na nesrečo si ji ti rekel ravno nasprotno...«

»Pusti te reči; zdaj ni čas za očitke. Vsak oče na mojem mestu bi bil tako ravnal... zaradi tega se otroci še zmerom lahko zanesejo na svoje roditelje.«

»To imaš prav. Toda zdaj nama ne kaže drugega kakor potrpeti in čakati.«

»Čakati? Česa?«

»Saj vendar vidiš, da ne moreva nič napraviti...«

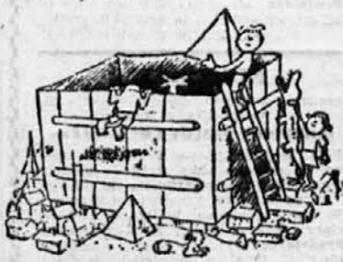
»To bomo šele videli! Pri priči pošljem detektive za njo!«

Žena je skomignela z rameni.

»Da jo s silo pripeljejo nazaj?«

»Ne gre za to, da bi jo nazaj pripeljali. Stvar je treba kako drugače urediti. Mož, ki je zbe-

kvice na hribih, po hangarje na letališča, še ladje polovimo na morju, vse od »Normandije« do najmanjše dalmatinske ribiške barke, piramide iz Egipta si zadenejo na rame in jih vrzimo v to požrešno škatlo, pa nikar železnih gosonic ne pozabimo — vlakov — avtobusov in Zeppelinov, Gorkijev in potniških letal. Pa je še premalo! Komaj dobra polovica... Nezasitno žrelo!

Poskusimo še nekaj! Pomečimo v zaboj še vse ljudi in vsa živa bitja, ki hodijo in lazijo po grbasti zemlji. Vzemimo, da je ljudi okrog dve milijardi; vsakemu odmerimo kubični meter, pa bo še zmerom prostora v izobilju za vse živali, velike in majhne, debele in suhe. Praznina nam zija v obraz, ogromna praznina...

Saj ne verjamete, saj ne morete verjeti, kubična milja vendar ne more biti tako velika?

Je, je! Kar verjemite. Če pa nočete, vzemite svinčnik in izračunajte! Recimo, da prisodimo v hiši vsakemu človeku povprečno po 100 kubičnih metrov prostora (toliko imajo vse hiše). Prištejte še toliko kubičnih metrov, kolikor je ljudi na svetu (dve milijardi, smo rekli, in za vsakega bo po 1 m³ zadosti), potlej pa izračunajte še, koliko kubičnih metrov ima naša kocka — kubična milja — in verjeli boste... (L-O*)

žala z njim, se mora z njo poročiti, če je le vreden.«

»Baš to me skrbi, je v skrbeh pripomnila žena. »Suzana je šla za njim. Ali ga bo sploh našla in če ga bo, v kakšnih okoliščinah? Bolezen je brutalno presekala njeno idilo; ali je kdaj skušal govoriti z njo, ko se ji je jelo obračati na boljše? Meni vsaj ni o tem nič znano.«

»Z drugimi besedami: bojiš se, da Suzane ne ljubi?«

»Ne trdim tega; toda izključeno se mi ne zdi, da so mu tvoji radikalni ukrepi, ko si jo hotel odrezati od vsega sveta, vzeli pogum.«

»Rajši reci, da se je ohladil, ko je videl, da z menoj nič ne opravi.«

Žena ni odgovorila. Premišljala je in skušala iz bore malega, kar je vedela, dognati resnico: prihod mladega Rusa, vsega v strahu zaradi Suzanine bolezni; njegova slika v njeni torbici; obisk nekega neznanca pri dr. Menzlu, neznanca, ki je spominjal na nekdanjega šoferja, po poklicu je bil zdravnik knezjega rodu in namenjen drugi dan v tujino. In naposled trditve dr. Menzla, da knez ljubi Suzano in da tudi deklica ni nebržna do njega...

»A zakaj,« se je vprašala sama pri sebi, »zakaj se potem ni vrnil? Zakaj si je ni želel videti, ko se ji je začelo obračati na boljše? Prepričana sem, da je mala dobila od njega dobre novice, saj je bila videti iznenada tako vesela!... Moj Bog, da ji nisem slabo svetovala —?«

In med tem, ko si je oče na tihem delal grenke očitke, se je mati z nenadnim strahom izpraševala, ali ni morda še bolj kriva ko njen mož...

»Tak reči vendar kaj!« je zdajci zavpil milijonar; nič več ni mogel prenašati te zlovesče tišine. »Svetuj mi: kako naj ga poiščem? Kaj naj napravim? Pisala je, s katerim vlakom je šla. Ali naj se odpeljem za njo?«

»Kje je že med tem!«

»Menda se bo vendar kaj ustavila v Pragi?«

»Telefoniraj, pa boš hitro izvedel.«

»Saj res, to si dobro povedala.« Zdajci je pa obstal in se udaril po čelu. Neke misel mu je zletela po možganih:

»Saj je vendar brez denarja! Mar ne veš, da ga ji nisem maral dati?«

»Ali nima dragotin? Jih bo pač prodala?«

»Dragotine so drage, kadar jih kupuješ, če jih prodajaš, pa zanje nič ne dobiš. Ako jih je morala prodati samo za vožnjo, s čim bo pa potem živeła?«

Humor

Izdal se je

Natakar: »Oprostite, gospod, v prtu je luknja od cigarete. To boste morali plačati.«

Gost: »Saj je vendar nisem jaz napravil!«

Natakar: »Vidite, tako je! Gospod, ki je pred vami tu sedel, je takisto trdil, da on ni prta ožgal.«

Težka reč

»Zelo nam je žal, da ste preklicali vinsko naročilo. Ali mar niste bili zadovoljni s poskusno pošiljko? Prosim vas, sporočite nam vendar vzrok, da ga odstranimo.«

»Naročilo sem preklicel zaradi pomanjkanja denarja. Prosim, da vzrok odstranite.«

Grenko plačilo

»Odslej dobiš vselej, kadar boš lepo popil svojo žličko ribjega olja, 50 par nagrade,« je dejal oče svojemu sinčku.

Fantek si je vzela očetove besede do srca in vneto spravljaval »nežke« v hranilnik. Čez dva meseca je oče hranilnik izpraznil: celih trideset dinarjev se je bilo že nabralo v njem.

»Kaj mi boš pa kupil s tem, očka?« je željno vprašal otrok.

»Ribjega olja, sinko!«

Profesorika

Bilo je prvega oktobra in žena je rekla svojemu možu — profesorju zgodovine — za denar:

»Viljem — prvi!«

»1861 do 1888!« je brez pomišljanja odgovoril mož.

Najnovejša škotska

»Kam pa tako naglo?«

»Na pošto!«

»Pismo? Brzjavka?«

»Ne — črnilo mi je pošlo!«

Ta skrb Kreugerjevi ženi ni šla do živega — naši bralci gotovo vedo, zakaj.

»Pusti tako ugibanje!« je odmahnila. »Kaj bi stvari še bolj zapletal! Za zdaj je glavno, da ima Suzana vsaj za najpotrebnejše...«

»Kdo ti pa pravi, da nima?«

»Ne boj se! Toliko previdna je bila že, da ni šla brez denarja na pot. Vrhu tega — ali misliš, da bi bila vzela usmiljenko s seboj, če je ne bi imela s čim vzdrževati?«

»A če se ji kaj zgodi? Če se bo morala kje ustaviti? Najmanjši nepričakovani pripetljaj ji utesne vse načrte postaviti na glavo in izprazni nekaj denarnico. Strašno, če pomislim, da moja uboga Suzana morda še za jesti ne bo imela...«

Ta strah milijonarju ni dal miru. Mož, ki je danes na debelo razmetaval denar, je pozabil na čase, ko je s stotakom lahko živel več dni.

»Če te to denarno vprašanje res tako skrbi,« je menila žena, ki je bila v teh stvareh kot ženska mnogo praktičnejša, »pokličij vendar po telefonu našega praškega vratarja in mu naroči, da naj Suzani pripravi nekaj denarja, če bi se slučajno kaj oglasila.«

»To res ni napak misel. A jaz vem še boljše: sam se odpeljem v Prago in ji ponese denar. V nekaj dneh bom tam in nazaj.«

Žena mu je sicer odsvetovala to vožnjo, češ da je nesmiselna, toda Kreuger je bil, kakor naši bralci vedo, trmast človek in si ni dal izbiti svoje namere iz glave.

»O, ne misli, da pojdem Suzano iskat,« je zamomljal. »A če ji lahko kako pomagam, zakaj ji ne bi?«

Dekle je popolnoma neizkušeno in ne ve, da zaljubljenec prav tako kakor noben drugi smrtnik ne živi od zraka.«

Hlastno je dal poklicati šoferja in mu velel, naj pripravi kovčke.

Komaj je Kreuger odšel, je njegova žena skočila k telefonu in poklicala dr. Menzla. Zdravnik pa ni bilo doma, vrhu tega je morala dolgo čakati, preden je dobila zvezo s Prago. Tako je trajalo več ur, preden se ji je zdravnik naposled oglasil.

Toda namenjeno ji je bilo veliko razočaranje: vse od takrat, ko je prišel knez Nižinskij k dr. Menzlu poizvedovat zastran Suzanine bolezni, se ni niti enkrat več oglasil.

Tedaj se je dala na slepo srečo zvezati s samostanom, od koder je prišla Suzanina usmiljenka. Tam so ji povedali, da je predstojnica odklonila Suzanino prošnjo; njihova pravila redovnicam ne dopuščajo, da bi zapustile deželo, a gospodična Kreugerjeva je bila namenjena na Angleško.

To je bilo edino, kar je mogla Kreugerjeva žena dognati: zdaj je vsaj vedela, kam približno je Suzana šla.

Kreugerjeva pot je bila takisto brez uspeha. Domov Suzane sploh ni bilo, a tudi njene prijateljice in znanke mu niso mogle prav nič povedati, ker niso same nič vedele.

Ves potrt se je vrnil v Karlove Vari. Toda vest mu ni dala miru, da ne bi bil prej stopil na nekak detektivski urad in prosil, naj skrivaj in na tihem skušajo poizvedeti, kje je njegova hči in kaj počne.

Tako... Kreugerju in njegovi ženi ostalo drugoga, kakor da počakata razvoja dogodkov. Suzana jima je obljubila, da bo pisala; tako trdosrčna menda vendar ne bo, da bi ju pustila v popolni negotovosti, tudi če ji usoda ne bi bila naklonjena.

XVII

V Pragi Suzani ni bilo težko odkriti sledove za Sašem. Johan Barker, ki se je najprej k njemu zatekla — stanoval je še zmerom tam kakor prej — ji je povedal, da precej redno dobiva pošto od mladega Rusa; zdaj je v Londonu na zdravniški praksi, kakor je bil že prej napovedal. Pokazal ji je celo več njegovih pisem.

Z Vašim dovoljenjem bomo za trenutek pustili Suzano, da Vas opozorimo na ljubezenski roman Renate, junakinje naše nove povesti, ki jo priobčujemo na prihodnji strani. Novi roman je po resničnih dogodkih prirejeno delo istega pisatelja, ki je napisal »V naročju sreče«.

Za god in praznik mati dobro ve, otroci se Dr. OETKER-jevih kolačev vesele!

Njena velika ljubezen

PO FRANCOŠČINI PRIREDIL B. P.

1

Nerazumljivo pismo

Tisto dopoldne je potrkala pri meni Kristina, sobarica gospe Narbonnove, in vstopila s pisnom v roki.

Dekle me ni prav maralo. Oba meseca, kar sem bila na gradu, me je neprestano zasledovala s potuhnjeno mržnjo; vse moje prizadevanje, da bi se ji prikupila, je bilo zaman.

Mislila sem že, da me nemara iz zavisti sovraži. Jedla sem iz zmerom za isto mizo z gospo in ji tudi sicer delala družino, ona mi je pa zaupala vse svoje zadeve; naposed sem tudi spala v posebni sobi, drugače name v njeni samo gostom. Kristina ni mogla preboleti, da sem na gradu nekaj več kakor ona in da gospa ne ravna z menoj kakor z drugo služinčadjo.

»Velika ravno ni ta pošta! Zato je pa tem važnejša,« je zignila sobarica in nekam čudno zategnila poslednjo besedo. Nekaj časa je obračala pismo med prsti, potlej je pa udarila v neprijeten porogljiv smeh.

»Gospa Renata, soproga Arturja Wintertona, rojena Morandova, družbenica pri gospe Narbonnove, grad O.* pri L.« je brala na glas. »Če se toliko obračam, pravim, da mora biti za vas — zmeta je izključena! Tak ste poročeni? Cestitam, gospodična Renata Morandova, kakor vas moramo pri nas klicati. Ženska, ki je poročena, pa tega ne pove, po navadi nima čistih rok... Tako mi moje priprošnjice, pa že rajši na glas povem, da imam drevi sestanek s svojim ljubčkom za grmom, ko da bi tako hinavsko zatajila svojega moža kakor vi!«

Prestrašeno sem strmela v krščenico; njen nesramni smeh me je še bolj zbedel kakor predrznost njenih besed.

»Kakšne čenče pa govorite?« sem rekla, ne vedoč, kaj naj vse skup pomeni; njen porogljivi glas me je posvaril, da naj bom previdna. »Dajte mi pismo, če je zame, in obregujte se ob kar vas je volja, samo obme ne!«

Toda njej se očitno ni mudilo. Še mar ji ni bilo, da bi mi izročila to »pohujšljivo« pisanje.

»Poročena ženska!« se je zarežala. »Tu se pa dela nedolžnost deviško, kakor bi pravkar iz samostana prišla in bi še svoj živ dan ne videla nobenega moškega! Če kdo le malo bolj okroglo pove, ti zardi ko devica! Človek bi počil od smeha!... Soproga Arturja Wintertona! Na, ta je res lepa! Tajiti nič ne pomaga, na pismu je uradno natisnjeno: Jacques Dupont, notar v Louviersu. On bo že vedel, gospod Dupont, saj je iz stroke!«

Spet se je odurno zagrohotala in mi pomolila pismo pod nos. »Izvolite pošto, gospa Wintertonova! Lepo pozdravite gospoda soproga, kadar mu boste pisali!«

Zasukala se je na petah in zaprla vrata. Še potem mi je zvenel njen odurni smeh v ušesih.

Prvi mah sem obstala ko pribita. Skoraj se nisem upala pismo dobro prijeto, tako me ga je bilo strah v mislih na čudno sobaričino namigavanje.

* Ker večina oseb te povesti še živi, smo njihova imena izpremenili, imena nekaterih krajev pa navedli zgolj z začetnico.

Potlej sem ga pa le pogledala. Prvo, na čemer so se mi ustavile oči, je bil napis na njem:

Jacques Dupont,
notar
Louviers.

To me je streznilo. Že sam naslov notarja mora vendar izključiti sleherni neslano šalo. Mimo tega mi je bilo pa to ime še znano. Bil je notar moje gospodarice, gospe Narbonnove, in če se prav spomnim, je nekod delal tudi za mojo ubogo, le prežgodaj umrlo mater. Toda zdaj že leta in leta ni imel opravkov z menoj, saj sem dobila po materini smrti nekega Merheima za varuha.

Z vrha ovitka so mi zdrknile oči niže, k naslovu. In tu me je že prva vrsta silno osupila: Gospa Renata, soproga Arturja Wintertona, rojena Morandova.

Kaj naj to pomeni? Kdo zbija take neslane šale na moj rovaš?

Kristina se je z vso pravico zgražala — a kaj naj jaz rečem? Saj vendar vem, da nisem poročena in da je moje ime samo tisto, ki ga imam od roditeljev. Renata Morand sem se rodila in Renata Morandova sem ostala do današnjega dne.

Samo po bog si ga vedi kakšni pomoti je prišlo ime tega Arturja Wintertona z mojim v zvezo.

Kdo bi se bil le zmotil? Pisar, kajpada!

Bržčas je moral hkratu pisati soprogi Arturja Wintertona in meni. Morda je bil raztresen, pa je napisal kar obe imeni na isti ovitek. In ta nedolžna pomota je bila Kristini seveda voda na mlin, da je obesila vso stvar kot pikantno senzacija na veliki zvon.

Tako modrova je sem obračala ovitek na vse strani; neka nerazumljiva tesnoba mi ni dala, da bi ga prerežala.

Morilo me je pa še nekaj: ali je to pismo sploh zame, ali se je pa raztreseni pisar zmotil tudi v dopisu in vteknil v ovitek pisanje, namenjeno prav za prav Wintertonovi ženi?

Po dolgem omahovanju sem si dopovedala, da smem in celo moram pismo odpreti.

Če je pisanje res zame, je pomota pač samo v naslovu. Če je pa za koga drugega, se bom prav lahko opravičila: zapeljal me je pač dvoumni naslov.

Tako sem ovitek prerežala. V njem sem zagledala napol potiskan, napol popisan papir, podobno tiskovinarji, ki jih izpolniš z roko.

In ko sem brala ta papir, nisem vedela, ali bedim ali sanjam.

Takole se je glasilo to skrivnostno pismo:

Gospa: Renata Morandova, soproga Arturja Wintertona, rojena: v Parizu dne: 27. junija 1914

se naproša, da izvoli: oglasiti se v pisarni dne: čim prej v zadevi: osebni.

Podpis: Dupont
notar v Louviersu.

Dvakrat sem morala prebrati to sporočilo in v glavi se mi je hotelo zvrzeti: Moje krstno ime je pravo, rodbinsko tudi. A od kod vendar ime tega Arturja Wintertona? Kako se je to ime moglo prismočiti k mojemu?

Tega človeka še poznala nisem. Še več: po pravici lahko povem, da njegovega imena do tistega dne še slišala nisem!

To stvar bo treba brez odloga razčistiti. Pisala bom notarju, in kar koj! Pomota je prehuda, da bi jo kar tako prezrla.

Že sem stopila k svoji mali pisalni mizi, da hlasno načekam ogorčeno pismo v protest, tedaj me je pa obšla druga misel.

»Notar hoče z menoj govoriti, ne glede na Arturja Wintertona — z menoj, Renato Morandovo...«

Ali bi ne bilo boljše, da odidem kar sama k njemu, namestu da mu pišem? Tako bo pomota dosti hitreje razčiščena in laglje jo bo urediti kakor pismeno. Obenem bom pa še izvedela, kakšna je tista »osebna zadeva«, ki želi zaradi nje z menoj govoriti.

Stvar se mi je zdela tako nujna, da sem jo sklenila še tisti dan urediti.

Zatorej sem stopila dol h gospe Narbonnove, da jo prosim za kratkotek dopust.

Pred njenimi vrati sem srečala Kristino, ki je ravno odhajala od nje.

Sobarica se mi je videla nekam dobre volje; njene škodoželjne oči so se za trenutek ustavile na meni.

Tisti mah sem vedela, koliko je ura; dekle je šlo čenčat gospodarici, kakšno čudno pošto sem danes dobila.

Mahoma se mi stvar ni zdela nič več vznemirljiva; toliko da se nisem na glas zasmejala, tako se mi je zdelo smešno vse skup.

»Ha, ha, mislila je, da sem res poročena!«

»To je pa druga. Ali vas smem prositi za ime, gospa?«

Njegovo trajno ogovarjanje z gospo me je že začelo dražiti, čeprav sem vedela, da me tako nagovarja le iz vljudnosti in ker pač ne more vedeti, kaj sem prav za prav. Toda v ušesih so mi neprestano zvenele Kristinine besede, ki me je pitala z njimi: »Soproga Arturja Wintertona!«

Zatorej sem s posebnim poudarkom zategnila gospodično, ko sem mu povedala svoje ime.

»Renata Morandova?« je ponovil za menoj, kakor da napenja spomin. Hkratu je vzel v roke neki seznamek in preletel imena na njem.

Kazalo je, da mojega ne najde med njimi. Razočaranje me je jelo obhajati, tako zelo navzkriž mi je šlo, da bi bila zaradi takele abotne imenske napake po nepotrebnem prišla v mesto.

»Ne najdem, zaradi katere zadeve naj bi bilo,« sem slišala, da je zamrmral. Na glas me je pa vprašal:

»Ali je že dolgo, kar ste dobili poziv?«

»Danes dopoldne.«

»Danes? Tega ne razumem, je odvrnil začudeno. Potlej je vstal: »Izvolite sedeti, gospodična; gledat grem, ali je gospod notar sam.«

Vsa zamišljena sem strmela predse, ne vedoč, kaj bo še iz tega. Že čez nekaj sekund se je vrnil.

»Izvolite dalje, gospa; gospod Dupont vas čaka.«

Zakaj neki se mi je dozdevalo, da berem v njegovih očeh neko radovednost, ki je prej nisem opazila? Zakaj neki sem tako hudo

Pred vrati sem srečala Kristino, ki je ravno odhajala od nje...

Gospo Narbonnovo mi ni bilo treba dolgo prositi; prav rada mi je ustregla. Dobra dama je bila celo užaljena, da se gre kdo tako grdo norčevati z menoj.

»Z dekletom, ki so mi ga v samostanu pripravili! Ki so ga nune vzgojile! Takega notarja bi bilo treba kaznovati!«

2

Gospodična ali gospa?

Ni še bilo dve popoldne, ko sem stopila v pisarno notarja Duponta. Soba je bila dolga in pusta, vse stene zalozene z zaprašeniimi poličami, na dveh ali treh pisalnikih so se kupičili papirji.

Ko sem vstopila, so se pisarji kakor na povelje obrnili in me radovedno pogledali. Postalo mi je kar vroče.

Takrat sem zaslišala z drugega konec sobe prijazen glas.

»Česa bi radi, gospa?« je vljudno vprašal neki že starejši gospod izza pisalnika v kotu.

»Ali bi lahko govorila z gospodom notarjem Dupontom?« sem vprašala in stopila proti njemu.

»Ta trenutek ima dosti dela, gospa, in hudo se bojim, da vas ne bo mogel sprejeti, če niste naročeni.«

»Saj to je tisto; naročil me je. Čim prej — mi piše.«

čutila poudarek na besedi »gospa«, čeprav me je bil malo prej ogovoril z »gospodično?«

Čudno neprijetno mi je bilo pri duši; skoraj strah me je postalo.

A vendar: česa naj se bojim?

Mislim, da sem že povedala, da notarja Duponta še živ dan nisem videla. Njegova zunanost me ni nikogar spominjala. Ne, danes sem bila prav gotovo prvič z njim.

Bil je mož kakih šestdesetih let, na oko resen in dostojanstven, pa vendar ljubezniv.

Vljudno mi je ponudil stol in kot posloven človek, ki mu je čas zlato, je takoj prešel k stvari.

»Prosil sem vas, da pridete brez odloga k meni, ker bi hotel, če je le mogoče, enkrat za vselej urediti vsa vseh vprašanja med nami in pokojnim Merheimom.«

»Pokojnim Merheimom?« sem osupnila.

»Da, mož je bil štiri in trideset let trgovec v tem kraju. Če se ne motim, je bil vaš varuh; mar ne?«

»Da.«

»Gotovo veste, da je pred nekaj meseci umrl?«

»Ne, nisem vedela.«

Takrat sva dobila skupaj s tukajšnjim odvetnikom dr. Bordetom nalogo, da popiševa njegovo zapuščino in urediva vse visoke stvari. Pripomnim, gospa, da vam to ne nalaga prav nikakih obveznosti do mene. Vsak trenutek si lahko izbere drugo zastopnika, če bi vam bolj ustrežal. Ako se sami ne

„Parlament Družinskega tednika“ danes na 8. strani.

morete s to stvarjo ukvarjati, mi izvolite samo povedati, kdo vas bo zastopal.«

Gospod Dupont je govoril silno vljudno in neprisljeno. Sodeč po njegovih besedah se ni ravno pehal, da bi postala njegova stranka.

Otožno sem se nasmehnila.

»Denarja nimam... tudi roditelja sta mi že oba umrla. Edino kar imam, je moj zaslužek; zato mi pač ni treba iskati zastopnikov. Moje zadeve menda ne bodo preveč zapletene. Če se me smrt gospoda Merheima kakorkoli že tiče, vam bom hvaležna, ako mi stvar razložite, pollej pa, če bo treba, izvolite kar vi voditi vso stvar.«

»Za Boga, seveda se vas tiče! Ne toliko zaradi kakšnih varuških zadev, raj ste poročeni in zato neodvisni; tudi ne, ker ste pred kratkim postali polnoletni in je treba spraviti v red nekatere nepomembne formalnosti. Klical sem vas v glavnem zato, ker je gospod Artur Winterton pred štirimi leti, kakor vse kaže, pozabil te reči urediti, še bolj pa zato, ker ste z Merheimovo smrtjo izgubili svojega zastopnika in si gotovo ne boste znali sami pomagati, kadar boste imeli opravka z londonskim odvetnikom...«

Zdelo se mi je umestno skočiti gospodu Dupontu v besedo:

»Niti besedice ne razumem.«

Vljudno in s poudarkom mi je pojasnil:

»Reči hočem, da vas lastna korist sili, da imate nekaj v rokah nasproti svojemu možu.«

»Svojemu možu? Saj vendar nimam moža!«

»A gospod Artur Winterton?«

»Ga niti ne poznam! Motite se, gospod notar, to nisem jaz!«

»A vendar...«

»Ne, ne, zamenjavate me z drugo.«

Nasmehnila sem se; jelo me je zabavati, ko sem videla, da mož še zmerom ni izprevidel svoje zmete.

Toda notar me je pogledal z nehlinjeno osuplostjo.

»Ali mar niste gospa Renata Morandova, soproga Arturja Wintertona?«

»Gospodična Renata Morandova sem, nič drugega. Omožena še zdaleč nisem; ime Arturja Wintertona slišim danes prvič.«

Notarjeve oči so se skoraj z grozo uprle vame. In njegov glas je mahoma postal nekam strog:

»Nikar, otrok moj!... Kaj naj pomeni to norčevanje? Štiri leta je tega, kar...«

»Oprostite, gospod notar, niti v sanjah mi ne pride na um, da bi se norčevala z vami. Saj vam pravim, da nisem poročena!... To mora biti pomota v imenu... in v stanu. Štiri leta! Saj sem šele pred par meseci prišla iz samostana! Redovnice vam bodo radevolje potrdile, da sem od otroških let neprestano živela pri njih.«

Umolknila sem, ker nisem vedela, na kaj naj se sklicujem. Tudi mi je groza, ki sem jo takrat opazila na notarjevem obrazu, zaprla besedo.

1 Čemu trpeti? Za 1 DINAR

tableta Aspirina in bolečino ni več! Kot zaščito pred ponaredbami nosi vsaka tableta Aspirina utisnjen Bayerjev križ.

ASPIRIN

Parlament „Družinskega tednika“

Kako naj se našemu kmetu zares pomaga?

OPOZORILO VSEM ČITATELJEM!

Na mnogoštevilna vprašanja odgovarjamo, da pri naši anketi »Parlament Družinskega tednika« lahko vsakdo sodeluje s prispevki, ne glede na to, ali je naročen na naš tednik, ali pa kupuje vsako številko posebej.

Čim večji bo odziv iz vrst bralcev, tem zanimivejši bo naš »parlament«.

Uredništvo

*

Denar naj se žigosa!

V današnji mizeriji je tudi kmet hudo prizadet, čeravno je od meščanov in obrtnikov toliko na boljšem, da ima vsaj to za jesti, kar mu da mati zemlja. Seveda s tem niso mišljene bogve kake jedi: krompir, fižol, repa in še to marsikaj neslano in nezabeljeno, vendar obrtnik marsikdaj še tega nima. Kmetovo stališče je res težko. Letina ni dobra, davki so veliki, zakon je neusmiljen in vzame streho otročičkom, odpelje iz hleva zadnjo kravico, ki jih je še preživljala. Kaj bi razkladala na dolgo in široko! Povsod se pozna posledice pomanjkanja denarja; a mnogo, mnogo jih je še, ki imajo denar, ki bi lahko marsikje pomagali, a se ne izdajo, ga skrivajo, so grabežljivi, neusmiljeni skopuhi. Zato naj se izda naredba, da naj se denar žigosa, in takoj bo vidna dobra stran tega dejanja. Razen tega naj bi se omežili nekateri davki, kmetje bi se naj pa organizirali in ustanovili »Kmetijske zadruge«.

E. L. (ženska).

Z znižanjem uradniških plač ne

Z znižanjem uradniških plač gotovo ne, ker čim manj bo imel uradnik denarja, toliko bolj bo moral skrbeti svoje izdatke, toliko težje in ceneje bo kmet prodajal svoje pridelke.

Treba je na kakršenkoli način poživiti obtok denarja. Treba je poskrbeti, da bo mogel kmet po dostojnih cenah prodajati, kar pridelal, in kmet si bo pomagal sam od sebe.

M. Z. (ženska)

Prost izvoz

Dati je treba našemu kmetu prost izvoz njegovih pridelkov, brez carine, znižanje davkov in uvedbi povsod enake cene poljskim pridelkom.

G. J. (ženska)

Kmetu kredita!

Kmetu naj se pomaga s tem, da se mu vrne kredit!

A. Z. (kmetica)

Izenačenje cen in oživljenje denarnega obtoka

Kmetu bi zares pomagali: 1. Če bi izenačili cene kmečkimi pridelkom z vsemi industrijskimi in trgovskimi cenami.

2. Poživeti se mora denarni obtok.

Ko bo kmet rešen, bo rešeno vse. Plačal bo v redu davek, najel bo delavca in obrtnika. Kmet je stebler države. Kdor pomaga njemu, pomaga samemu sebi, kajti od zemlje živi ves človeški rod.

Naj le poskusi kdo jesti denar, bo mo videli, kako mu bo uspelo! Zato pomagajmo kmetu s srcem, ne pa z jezikom.

V. O. (moški)

Znižajte kmetu davke!

Kmetu se bo najprej in največ pomagalo z znižanjem davkov. Kolikor bo manj davčnih dohodkov, toliko naj oblast bolj strogo nastopa proti korupciji in zlorabljanju državnih finančnih sredstev na račun kmeta in delavca-davkoplačevalca. Kdor ima več čistih dohodkov, ta naj več davka plača. Javna bremena niso pravično razdeljena. Danes nima kmet niti toliko dohodkov, da bi si kril svoje potrebščine, kaj šele da bi odplačeval morebitne dolge, ki niso po njegovi krivdi naraščali, pač pa po krivdi elementarnih pojavov.

Zato pogledimo, kdo plača največ davkov v Sloveniji. Številke nam povedo: vsi kapitalisti skupno plačajo na leto 20 milijonov Din, dočim so morali kmetje plačati 31.500.000 Din zemljarine, mi delavci in nameščenci pri trikratno že znižanih plačah pa 330 milijonov Din. Kmetu se mora dati možnost, da bo spravil v denar svoje pridelke, čeravno po nižji ceni, jih bo pa zato toliko več.

Za primer naj navedem železnico od časa znižanja: koliko je zdaj več prometa! Tako se mora najti izhod tudi za porabo kmečkih pridelkov. Prepričan sem, da se da z dobrim gospodarskim načrtom vse doseči. Prostor je premajhen za tako globoko razmišljanje v anketi »Družinskega tednika«.

E. K., lesni delavec.

Davčna razbremenitev

Našemu kmetu naj se pomaga s tem, da ga razbremenimo previsokih davkov in drugih preobilnih plačil, ki ga povsod tarejo in mu ubijajo voljo za kmetovanje.

I. O., delavec drž. žel.

Pet tehničnih točk

To je vprašanje, ki ga že leta in leta rešujejo. Dokler bodo pa kmetje stali ob strani z zvezanimi rokami in zaprtimi očmi, ko bodo drugi stanovi reševali in zboljševali (samo na videz) kmetiški stan, toliko časa jim pač ni treba upati na odrešitev in na boljše čase.

Pregovor pravi: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! V prvi vrsti je treba, da se ustanovi Kmetijska zbornica. Drugič bi bilo dobro tudi to, da so si kmetje edini, složni. Če si eden kaj koristnega omisli in predlaga, ni, da mu drugi izškodovateljnosti ali maščevanja izpodbije.

Tretjič je potrebno kmetu več strokovne izobrazbe. Treba je, da mnogo čita, tisti pa, ki več zna, naj tudi piše v kmetске liste. Kdor nič ne čita, nič ne ve; podoben je onemu, ki biva v takem kraju, kamor se noben zvon ne sliši. Veljati bi moralo pri kmetih: eden za vse — vsi za enega! Sveto naj bi jim bilo geslo: Z združenimi močmi!

Četrto: zloglasni mešetarji in prekupčevalci bi se morali odpraviti. Če bo kmet prodal svoje blago naravnost kupcu, bo dobil več zanj, kupcu bo pa prišlo ceneje.

Petič: država in vsi za to postavljene naj bi z vsemi silami delali na to, da rešijo kmeta čim prej iz

dolgov. Pred vsem naj bi prišli v poštev oni kmetje, ki imajo res dobro voljo za delo in umno gospodarstvo. Tistim kmetom pa, ki so po lastni krivdi zabredli v dolgeve, n. pr. z lenobo, pijančevanjem ali kakim neupravičenim tožarjenjem, tem ne bo nikoli pomagano, četudi bi jim črtali ves dolg.

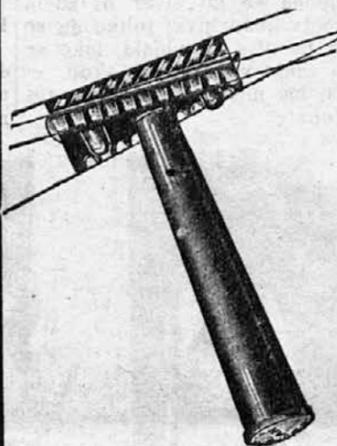
Več ljubezni do bližnjega, več sočutja do sočloveka, sloge in nabrazbe, končno še rešitev iz te dolgovečne denarne »grize«, pa bodo kmetom vremenoma se zjasnila in lepši dnovi bodo zasijali...

M. Z. (ženska)

Vsi smo razvajeni

V prvi vrsti si mora kmet pomagati sam. Kolikor je le mogoče, naj se hrani in oblači z lastnim pridelkom in ne kupuje naj drugih fabrikatov. Kje so časi, ko kmet ni poznal ne čaja ne kave ne

Senzacija je aparat za britje „FAZAN“ Ne strga kože, samo brado brlje!

Brlje brez bolečin, izbrije do kožel

POSEBNOSTI:

1. PREVZBOČEN GORNJI DEL prepreči sleherni, celo naj-nedolžnejši ranitev. Torej stoođstoina varnost!
2. POSEVNI GREBEN da rezilo pravilno lego.
3. POSEVNO VSTAVLJENO REZILLO med gornjim delom in posevnim grebenom reže varneje ko brivčeva britev.
4. ZLEBIČI ZA PENO olajšajo drsenje po koži, aparat se priljepe k licu.
5. ZARADI PRAVILNE RAZDELITVE TEŽE je aparat v vsaki legi, tudi pri še tako hudem pritisku priročen in drsi mehko po koži.
6. VES JE IZ BAKELITA, zato ne more britvica nikoli zarjaveti, čeprav bi jo kdaj pozabili neosnaženo v aparatu.

Ta aparat prekaša vse dosejanje, lep je, nezlomljiv in priročen. Izdelan je na tri načine:

- I. Ves iz bakelita, temne mahagonijeve barve, v naprej plačan stane Din 35.—, po povzetju za poštne troške več.
- II. Ves iz bakelita v lepi bakelitasti škatlici, v naprej plačan stane Din 50.—, po povzetju za poštne troške več.
- III. Pollopas, slonokoščene barve, luksuzna izdelava s prav tako škatlico stane v naprej plačan Din 75.—, po povzetju za poštne troške več.

Naročila sprejema:

»OSTRICA«, trgovina nožev, je klenega in galanterijskega blaga, ZAGREB, ILICA Br. 38. Plačila v naprej: Po položnici na ček račun zagrebske Pošne hranilnice št. 35.399 na ime: Vjekoslav Flosberger, Zagreb. Predprodajalec poseben popust!

drugih kolonialnih dobrot! Čim več bo porabil sam, tem bolj bo dvignil cene če bo ponudba manjša. To je prvo.

Drugo so pa delavske moči. Časih je kmet delal z lastnimi ljudmi, a danes so njegovi sinovi in hčere v tovarnah, doma pa dela sam s tujimi ljudmi. Dobro obdelala zemljo, kdor jo ljubi, kdor je zrasel iz nje. Tujcu pa je tega malo mar. Zato zemlja slabše rodi kot nekoč. To je pomoč za kmeta v malem.

V večjem obsegu je pa edina pomoč znižanje dolgov; prilagoditi jih je treba indeksu sedanjih cen in to brezobzirno. Kajti tudi upnik bo dobil za manjši denar cenejše blago, kakor v letih zadolžitve.

Tretje, najtežje vprašanje je pa dvig cen, a to je za enkrat neizvedljivo. Lažje bi bilo znižati cene blagu, ki ga kmet kupuje, in s tem bi bilo pomagano vsem, a to zopet ni v skladu z državno blagajno, s proračunom. Je pač čas, ko smo razvajeni vsi, kmet, gospod, delavec, država. Vsi stremimo po napredku, a to stane...

M. P. (ženska)

Stališče industrijskega strokovnjaka

Mnogi naših kmetov so si sami krivi, da so zabredli v dolgeve, ker niso znali v času, ko je bilo vsega dovolj, varčevati. Namestu da bi bili svoje pridelke, vino, sadje itd. prodali, so rajši vse doma porabili.

Nikakor ne gre, da bi se kmetom odpisali dolgovi, kajti to bi bila pobuda za delanje novih, posebno pri slabih gospodarjih, ki bi si dejali: zakaj bi varčevali, saj nam bodo dolgeve spet črtali!

Obstoječi dolgovi naših kmetov se morajo plačati, izvrši naj se pa takole:

1. Pred vsem je treba pripomoči našim posojilnicam do denarja, da bodo mogle izplačati kmetom svoje vloge. Izda naj se potrebno število posebnih državnih novčanic, ki bi se po določenem roku vzele iz prometa. Če bodo kmetje videli, da lahko vsak čas dvignejo svoj denar, se bo zaupanje v posojilnice spet vrnilo in prišel bo na dan še oni denar, ki je tu in tam skrit po slamicah.

Tako so storile nekatere večje države in ni jim bilo treba seči po zaščiti denarnih zavodov, ki je napravila v državi mnogo ogorčenja.

2. Onim kmetom pa, ki nimajo prihrankov, je treba dati dolgotermin rok za odplačevanje dolga, recimo 20—30 let. Prva 3 leta po 20%, od 3—6 let po 40% itd. do naj-več 80%. Dalje jim je treba, da se opomorejo, dati kredit po vrednosti njihovih posestev.

3. Poskrbeti je treba za izvoz kmetijskih pridelkov.

4. V pasivnih krajih je treba našemu kmetu znižati davke na minimum.

Pripomniti moram, da nas samo dvig cen kmetijskih pridelkov ne bo pripeljal v boljše čase. Treba je pred vsem delati na tem, da se doseže pri širšem sloju kupna močnost, s tem bo pomagano tudi kmetom.

F. A., rud. uradnik.

MALI OGLASI

Mali oglasi v »Družinskem tedniku« stanejo po Din 1.— beseda. Posebej se računa davek, in sicer za vsak mali oglas Din 1'50. Kdor želi odgovor ali dostavitev po pošti, naj priloži 3 Din v znakah. Denar za male oglase je treba poslati vnaprej, lahko tudi v znakah.

BARVANJE LAS ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Illica 34.

NE RAZMETAVAJTE DENARJA

Kupujte pri nas
Otomane od . . . Din 410—
Couch sofe od . . . Din 1200—
spalni couch od . . . Din 1700—
afrik modroci od . . . Din 210—

TAPETNIŠTVO

ZAKRAJSEK, Ljubljana, Poljanska

cesta št. 17.

PRVOVRSTNI PREMOK poceni in hitro dostavlja na dom priznana trgovina s kurivom Vrhunc Ivanka, Ljubljana, Boboričeva cesta 25.

POSREDUJEM DENAR na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 33-10. Pismeni odgovor 3 Din v znakah.

POZOR GOSPODINJE!

Najceneje ste postreženi s **KURIVOM** pri tvrdki

RUDOLF VELEPIČ

trgovina s kurivom **LJUBLJANA VI.** Sv. Jerneja cesta 25

TELEFON 2708

Prvi poskus

stalni odjem!

Ne delajmo še sami kmetom škode!

Veliko je načinov, s katerimi lahko kmetu zboljšamo njegovo stališče.

Zelo dobre so kmetijske šole, toda naš kmet jih ni obiskoval. V vsakem kmetiskem kraju bi bilo potrebno ustanoviti poseben, brezplačen tečaj, v katerem bi se poučevalo o živinoreji in poljedelstvu. Ne barantajmo o ceni poljskih pridelkov, saj so že itak nizke.

Ne delajmo mu škode po poljih, kar se na žalost čisto dogaja.

Jugoslavija je agrarna država, zato je v njenem interesu, da mu pomaga in kar mogoče zniža davke. I. K., trgovski sodnik.

Monopol je predrag in plače pre-majhne

Povečati kupno moč uradništva, obrtništva in delavstva, ker ti stanovi so glavni odjemalci kmečkih pridelkov.

Dovesti v sklad cene poljedelstva in industrije.

Znižati cene monopolu (sol, sladkor, vžigalice), ker so kmetu neobhodno potrebne.

Organizirati hitro in ceneno medsebojno izmenjavo pridelkov in izdelkov, in v ta namen urediti oz. izboljšati cestni, železniški in vodni promet.

Zbližati našo politiko z industrijskimi državami, v katere je mogoče izvažati kmečke pridelke.

Prebitek prebivalstva preobljude-nih krajev kolonizirati doma ter nuditi potrebno pomoč, ne pa pu-stiti, da se proletarizirajo.

V. P., brivski pomočnik.

*

Ker zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli že danes natisniti vseh odgovorov na vprašanje prejšnjega tedna, priobčujemo danes samo vprašanje za ta teden:

KAJ JE PO VAŠEM VZROK, DA SE PO VOJNI TAKO MNOŽE NE-SREČNI ZAKONI IN DA JE ČE-DALJE VEČ LOČITEV?

Odgovori na to vprašanje morajo biti v naših rokah najkasneje do 27. oktobra. Priobčili jih bomo v številki z dne 31. oktobra.

Tiste odgovore na vprašanje o pomoči kmetu, ki jih danes nismo mogli priobčiti, izidejo v prihodnji številki. Uredništvo

IZPADANJE LAS IN PRLJAJ prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Illica 34.

POVERJENIKE SPREJMEMO v vseh krajih Dravske banovine, pa tudi drugod, kjer je večja slovenska kolonija. Ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod šifro »Lep postranski zaslužek«.

NEPOTREBNIH DLACIC na obrazu, rokah, nogah, prsih itd. se z lahkoto, hitro in zanesljivo odkrižate z uporabo Erbol-praška. — To sredstvo takoj odstrani dlaviče s koreninami vred in stane z navodilom Din 15.—. — Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Illica 34.

OTROŠKI VOZIČKI, posteljice, mizice, ograje, tricikle itd. solidno izdelano in poceni pri

S. Reholj & drug,

Ljubljana, Gosposvetska 13, Kolizej.

LEPE DEKLISKE PRSI dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem Eau-de-Lahore. — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Illica 34.

17-LETNO DEKLE s 3 razredi meščanske šole išče primerne službe v Sloveniji. Nastopi takoj.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici **A. Presker** Sv. Petra cesta 14

Dlake, cenjene dame!

na licu itd. Vas ženirajo, kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost.

»Venera« eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.

Naročite še danes lepo dišeči »Venera« eliksir, ne bo Vam žal. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 steklenica za Din 10.— (predplačilo), na povzetje 18.—, dve Din 28.—, tri Din 38.—.

RUDOLF COTIČ, LJUBLJANA VII Janševa 27 (prej Kamniška 10a)

Din 1000- plačam

ako Vam »Radio Balzame« ne odstrani kurjih oces, bradavice, trde kože, bul itd.

Blagovolite nemudoma poslati Vaše tako uspešno mazilo proti kurjim očesom. Naš stari sosed si je odpravil 10 zastareljih. — Z odličnim spoštovanjem

Solske sestre, Gospodinjiska šola, Mladika, Ptuj.

Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzame«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10.— (predplačilo). Na povzetje Din 18.—, dva Din 28.—, tri Din 38.—.

RUDOLF COTIČ, LJUBLJANA VII Janševa 27 (prej Kamniška 10a)

Za mal' d'narja dost' muzke!

Plošče - gramofone izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo

„ELEKTROTON“

d. z. o. z. pasaja nebotičnika